

11
1
81

$D \frac{6}{28}$

22-9

29

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

~~21-9-11 / 29~~

21

f

89

MENALCAS

GERVASII SEPINI SALMVREI

Caroli AD Bononię

HENRICVM BELLAIVM TORNO-

DOI REGVLVM IVNIOREM.

ALEXIS ÆGLOGA SEPTIMA.

PARISIIS,

Apud Andream Wechelum, sub Pegaso, in
vico Bellouaco, *Anno salutis*

1556.

to 3-

MENALCAS

CERVASII SEPTIMI SALMURRI

(1797. AD. 1798.)

HENRICVM BILIAVM TORNO.

BOLE REGVM INVIOLVM.

ALEXIS AGLORA SETTEMA

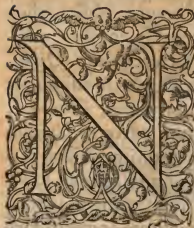

P A R T I S

... ..
... ..

1220

173

NON est mihi dubium, Hen-
 rice Bellai, multos esse mi-
 raturos, quòd tibi opusculũ
 meum dedicẽ, qui iam fun-
 ctus vitæ mortalis officiiis à
 nobis decesseris: idque à cõ-
 suetudine eorum qui hoc
 tẽpore aliquid scribunt alie-
 num maximè iudicari po-
 terit. Nouerint autẽ, quòd
 cùm simul essemus, mẽque assiduis precibus vehe-
 menter etiam atque etiam, vt nomini tuo dicarem,
 obtestareris, respondi quidẽ in animo statuisse, ne-
 mini planè me nũcupaturũ: idq; in alio opere à me
 diligenter obseruatum esse: Cùm verò in petitione
 tua vehementiũs perseuerans, beneuolentiam erga
 me tuam debere id meritò impetrare contenderes,
 ea tua persuasione, atq; insuper meo singulari amo-
 re victus, id me esse facturum recepi. Itaque quod ti-
 bi viuẽti pòllicitus sum, id exhibere mortuo velim.
 Quid mortuum verò? equidem vix dici potest quã-
 tum in mortis nomine dolor meus exacerbatus fue-
 rit: qui nihil aliud credere potest, quàm te semper
 viuere: atque ita viuere, vt nostræ illius mutæ be-
 neuolentiæ, meiq; ipsius, qui hæc ad te scribo, etiam
 modò dulcissimè memineras. Siquidem voluptuosi

vnus Epicuri ineptiæ, nunquam apud me tantum
 authoritatis habituræ sunt, quantum verissimæ Pla-
 tonis multorumque grauissimorum philosopho-
 rum rationes, quibus à decessu tuo diligentissimè euo-
 uendis mirum in modum recreatus sum. Quan-
 tum enim (vt è multis pauca eligam) in animo tot
 tamque diuersarum rerum memoria, *αὐτοκινήσις*,
 principium motus ingenitum, ideoque liberum
 à corruptione, post mortem virtuti necessariò per-
 soluenda merces, atque in homine flagitioso scele-
 rum conscientia, quantum (inquam) hæ omnes ra-
 tiones copiosè & grauiter explicatæ animum meum
 confirmauerunt? His accedit Christiana fides, quæ
 vt in dolore adhibeam modum, imperare non de-
 finit, quando te præsentem mihi & familiari illa
 consuetudine sermonis vtentem mecum propo-
 nit. Quare cum hæc ita se habeant, iam neminem
 iustè miraturum esse, si tibi Menalcam meum di-
 cem, faciliè mihi persuadeo: quod vt facerem alia
 etiam ratio animum meum induxit. Cum enim ve-
 riùs sit te ex hoc seculo emigrasse, quàm vellem, vt
 iam inde corporis tui præsentia, charissimo conui-
 ctu, dulcissimisque moribus tuis omnino frui non
 liceat, visum est mihi in eo maximè laborandum
 esse, vt si minus diem illum tibi præscriptum & fata
 tua remorari potuerim, saltem nomèn tuum ab obli-
 uione possim vindicare. Cuius rei si studiosus in
 vita fuisti, sum quidem ego multo studiosissimus.

Id autem

5
Id autem in Menalce nostri editione haud dubium
euenturum existimaui, qui (meo iudicio) tantum
faucis apud nepotes nostros reperturus est, vt ab
eis benigne exceptus lectusque perauide, vtrique
nostrum nominis memoriam comparare potuerit:
eademque ratione apud eos nostrum illum mutuū
amorem, nostram suauissimam vitæ consuetudi-
nem, tuasque singulares & egregias virtutes prædi-
care. De quibus, non magis quam de cæteris laudi-
bus tuis, hoc tempore ne verbum quidem facio, sed
tamen Spero mea diligentia atque opera tantum
effecturum esse aliquando, vt nulla ventura atas,
nulli populi finitimi, nullæ etiam exteræ nationes
de eis conticescant.

Interim salue.

A iij

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

AD MVSAS.

VÆ colitis sylvas, riguósq; in
vallibus amnes,

Semotis populi arbitriis, Iouis in-
clita proles,

Si vestrum numen venerans à
mollibus annis

Eoi fumo thuris, lectáque bi-
dente

Dignari volui: uestros si semper
honores,

Argutæ fidibus citharæ, sub pectine eburno

Cantavi, aspirate mihi solatia ruris,

Laudésque agrestis vitæ, resonante cicuta

Ludenti: monstrate locos, monstrate recessus

Angustos etiam, quibus insidere latentes

Quæq; voluptates, mecúmque, sub aëris auras

Eruite, ut possint manifesta in luce videri.

Menalce

A iij

GERVASII SEPINI

SALMVREI AD HENRICVM
BELLAIVMÆGLOGA PRIMA.

Tityrus, Mopsus pastores.

TIT.

OPSE quid ardenti cūm lam-
pade finderet arua
Hesternus Titan, lauri bene-
olentis in umbra
(Laurus enim ramis curuatis
undique opacat
Exedram, & tenuis riuus cir-
cumfluit undis)
Quid vobis senior narrabat tri-
ste Menalcas?

Intenti ut senis omnes pendebatis ab ore!
Ut vobis lachrymis facies humebat abortis!

MOP.

Verūm: & nunc memorans fletus prope Tityre nobis
Elicis: exudant viden' ut mihi fletibus ora?
Sed præ læticiis, neque quicquam (ut rere) molestum,
Sed quod erat, senior narrabat dulce Menalcas.
Canicie ille quidem, & longo spectabilis auo,
Et quem multarum premat experientia rerum
Quam prudenti ore & maturo pectore fatur!
Sed satis ista tibi, superent modò tempora nobis.

TIT.

Immo & nunc patula dum sub Iouis arbore fidens
Omne pecus tacitum depastat ruminat herbas,

Narremus

Narremus: neque enim tenuis producitur umbra,
Sed medium ascendit iam nunc sol igneus orbem.
Mella senis narremus, & aurea dicta Menalca.

Non equidem fugio, lætor mage: carminis eius
Vsq̄ adeo meminisse iuuat: tu siquid ab umbra
Secedat pecus, observa: & dum frigus amicum,
Gratâque perstringens ripas dat murmura nobis
Touia, sermonem senis alta mente reponas.

MOP.

Fortè aderant mecum Lycidas, Melibæus, & AEgon
Insignes musa, ac inflati cantibus utris:
Quòdque dies festus, visum est insumere longas
Ambrosiâ imbutis senis in sermonibus horas.
Cernimus exedra in medio de more sedentem
Longæuum: hæc primùm viuis circumdata ramis
Arte decenti intexta, & floribus aucta quotannis
Iunciferi Touia, tremulas præter viret undas.
Tum Lycidas: Ecquid genitor quòd flumina suetis
Alueis egressi modò latius exundarunt?
Et segeti flaua, linis & olentibus, & iam
Maturò pratorum insultauère virori?
Causa mali Liger, à vernis spirantibus auris,
Et Boiis niuibus (Boios si ritè recordor)
Auctus, vicinos tumidusque refusus in amnes.
Hic paulum cunctari animo longæuus, & inde
Respondere. O vos sælices atque beatiss
Diis similes, atavis orti pastoribus, ipsi
Pastores, solis quibus hic natura videtur
Tellurem & fluuios & apertas aëris oras
Struxisse, & circum faciem inclinare fauentis

Cæli, quid Ligerim verbis vrgetis amaris?
 Qui vos egressos vitale in lumen & auras
 Athalamo materno excepit mollibus undis,
 Sordibus & primis immersos abluit artus:
 Hic solitus limphas epulis præbere salubres,
 Et lentos ouibus tonsis depellere morbos:
 Hic pisces varios liquidis nutrire sub undis,
 Quos modo vimineis nassis, modò retibus actos
 Ad ripam inclusos mensis adhibemus opimis:
 Vt me tam dulci iuuet indulgere labori,
 Piscibus insidiâsque hamis intendere aduncis
 Sapius exigua peragrantem cæcula cymba.
 Quis cum flagrantem exurit Syrius agros,
 Arescuntque herba sicca à radicibus imis,
 Purpurea viola, & mistis vacinia calthis
 Demittunt capita & calum auersantur iniquum,
 Quis prata inductis sitientia temperat undis?
 En Liger irriguus moribundas suscitât herbas.
 Forsitan & pereunt segetes, superantque per arua
 Carduus & lolium: vna fames Salmurea rura
 Sæua premit, dentesque acuens furit omnibus aqua:
 Quis tanta cladis solatia ciuibus affert?
 Quis larga adportat miseris frumenta colonis?
 Ecce labans flauas Ligeris vix radit arenas,
 Urbibus auctas segetes vt portet alumnis,
 Et nostra immensa subitò impleat horrea messe.
 Quare age parce puer grauibus vexare querelis
 Immeritum Ligerim, & mordacibus vrere dictis.
 Sed potiùs bona, & ingentes spes discite vestras

O magis atque magis felices: quid iuuat vllas
 Proferre in medium clades, quos tanta beauit
 Luxuries rerum & cuiusvis copia voti?
 O fortunatos, qui nullis mœnibus urbis
 Inclusi viuatis! ubi densissima turba
 Et raucus strepitus fessas circumtonat aures.
 Illic insidia, vetitique licentia ferri,
 Fraudésque inuisa tectis & turribus instant.
 Illic saeva facem ardentem discordia vibrans,
 Cunctis que inspirans crinales verticis angues
 Incedit, miscetque malis aconita venenis:
 Circumstant morbique, metusque, algorque, famésque,
 Cunctorumque magis vilis contemptus agrestum.
 Sape ferens agnum venalem aut de grege caprum
 Nonnullisque ouibus canentia vellera tonsis
 Urbem adij, sed nulla dies in tecta remisit
 Me non opprobriis non turpi scommate inustum.
 Denique mane nouo portis bipatentibus omnes
 Irrumpunt scelerum facies & mœnia complent.
 Quæ nos agricolas ea tot contagia ledunt?
 Qui celo teste æuam agitamus & athere aperto,
 Et soli scimus vitæ indulgere labanti.
 Qui putrem attrito inuertentes vomere terram,
 Paruâque diductis credentes semina sulcis,
 Plura domum trahimus stridentia plaustra manipulis:
 Carpentésque almæ largissima fœnora terra,
 Suppliciter colimus Cererem modulamine festo,
 Thuréque fumanti sacros celebramus honores:
 Ut tempestates varias calique, Notique

Imbriferam rabiem, & Boreæ mala frigora iniqui,
 Nubésque hybernas niuium, lapidésque ruentes
 Grandineos, ut tot perpeffos vsque labores
 Non bona defraudans cumulauerit ubere meffis.

Hæc tellus pecori viridantes germinat herbas,
 Arbuta, florentes dumos, viburna, rubósque,
 Quos depascentes pecudes auidæq; capellæ
 Quotidiè preffis implent multralia mammis
 Lacte nouo, largas deponunt forfice lanas,
 Et teneros fætus pariunt, mea vota, capellos,
 Balantésque agnos, agnos pedibus trepidantes,
 Matrésque inde vagas passim per rura sequutos!

Præterea calthas, & cæruleos hyacinthos,
 Lilia, narcissum, uacinia mista ligustris,
 Purpureas violas, & mollem gignit acanthum:
 Qui flores si non surgunt ouibúsque caprisque,
 At vos delectant pastores sepe corollis
 Texendis phylira capiti rudibúsque capillis:
 Dulcis enim spirat positis sic floribus aura.

Quid fructus genus omne loquar? sicúsque, nucésque,
 Castaneas, pyra, mála, & mistis pruna uolemis,
 Cornaque moraque confuso saturata cruore
 Nobilium (heu malè faustus amor iuuenilis!) amantum.
 Nam nullus nobis baccis oleaster abundat,
 Nec nostros agros insignit Adonia citrus.
 Muneræque ex istis beneolentia mittimus urbi,
 Primorum ut saltem liceat sentire fauorem
 Promeritum donis, & eo prohibere periclis
 Res nostras, si fortè nocens fortuna reflaret:

Quædam

Quædam afferuamus gelida sub tempora brumæ.
 Quid Bacchi dicam latices, tumidósque racemos?
 Et musto Andino spumantia præla quotannis,
 Quale solo nusquam producit Gallia in omni?
 Nósque deo sacris, veterum de more, litatis,
 Inuentum cuius, sata vinea tempore Veris
 Floret, & Assyrium latè dispergit odorem,
 Crescentes grauido nutrit de palmitè botros,
 Tandem & maturas messori deserit vuas,
 Gramine seu molli recubantes, dum calet aër.
 Implacidósque canis maior vomit ore calores,
 Seu pluit hybernúsque Notus creat aère nubes,
 Nos ea spumanti patera libamus in umbra
 Vina, & conferimus paruis conuiuia natis.

Discite pastores, quæ quondam vera Palemon
 Narrabat. (prudenter atate Palemona & usu
 Informi quamuis tunica crassóque galero
 Effultum memini velut excoluisse parentem,
 Ipsúmque instructum diuinis artibus omnes
 Stipabant socij signantes voce magistrum.)
 Principio natura simul vaga sidera sinxit,
 Pontum, & latissuo quicquid sol lumine vestit,
 Sepsit se nebula, ac ampla circumdata palla,
 (Quæ pendet ceruice, notis signata decenti
 Arte intertextis, hic quæque animalia viuunt,
 Viuus & effigie varianti pingitur annus)
 Nunc latet in terris, in aquis, & in aëris oris,
 Sublimis nunc illa polos suprauolat alis,
 Et totum ingenti gyro percurrit Olympum.

Mille colorum illi species & mille figura,
 Nec tantum varius, quamuis se vertat in omnes
 Formas, Emathio degens in gurgite Protheus:
 Protheus (nomen id est) Neptuni ingentia seruans
 Monstra, idemque canens diuinitus omnia vates.
 Nec tamen hæc penitus cum nube obscura recedat
 Non puris oculis aperitur in æthere claro:
 Vnde magis solita est ouium apparere magistris,
 Quorum simplicitas & fraudis nescia vita
 Luminibus nubem obductam dispergit in auras,
 Oraque digna facit mortalia numinis ore.
 Nunc picturatis pratorum floribus æstans,
 Nunc ea sulcatis gratumque virentibus agris
 Et flauis segete æstiuâ improvisa renidet.
 Hic frutice in lento, densis in vepribus illic,
 In tenui virgulto, & in altis quercubus hærer,
 Sicubi vallis erit vario distincta colore
 Herbarum, & dulci fragrescens graminis aura,
 Ad caput emanans fons è rudiore scatentis
 Rupis scabritie musco circuminduit oras,
 Et tenui in medio fugiens riuo undique saxa
 Parua rotat secum, liquidisque immurmurat undis:
 Alueolus spissis in sternitur arboris umbris:
 Et dum Phœbus agit terrarum in viscera rimas,
 Ipsasque halantes æstiuâ lampade lustrat,
 Si leuis in ramos agitato sibilat aura,
 Et tremula flamma tremuloque superuidet undas.
 Lumine, si silet in ramis immobilis aura,
 Immotâ flamma immotoque superuidet undas

Lumine tralucens duntaxat in arbore densa.
 Hac natura frequens demissa valle sedebit,
 Pastorésque illam saepe hic videre iacentem.
 Tum mage si quis habet mons alto proxima celo
 Terga supina, premunt quem glandifera agmine denso
 Quercus, & patula fagi, & teda, piceaéq;
 Et procera abies, nec non magna ciparyssi:
 Sub ramis humiles cornus lotósque residunt,
 Sub pedibúque etiam surgunt virgulta nouella.
 Omnibus his amor expansis subtexere ramis
 Calum umbrá, & lucis Titana arcere coruscum,
 In quibus errantes cerui, damae, capreaéq;
 Capreolique leues viridantia gramina pascunt.
 Huc media luce appulsis ouibúque caprisque
 Pastores aura bene olentis frigora captant:
 Aura veni (dicunt) fessis pastoribus aestu
 Aura refrigerium, tu sola quiésque salúsque
 Aura fatigatis, dulcis dea, dum calet aer,
 O nos ó pecudes spiramine frigoris affla.
 Hic locus est, solet ecce latere frequenter in illo
 Natura, & parere ouibúque ouiumque magistris:
 Parentémque canes & oues ouiumque magistri
 Arcano sensu agnoscentes numen adorant.
 Sape inter vites veneratus vinitor illam est:
 Sape inter vitulos armentáque leta vagantem
 In stabulis & agris multi videre bubulci:
 Nat pelago quandoque, regens delphinus habenis;
 Ac veluti Thyrs, aut Amphitrite Oceanitis
 Fert celeres cursúsque recurúsque omnia lati

Per maris hospitia, assurgunt trepido agmine pisces,
 Atque suis Phocæ dominam venerantur in undis.

Quid dicam ô dulces nati quotiesque quibusque,
 Diua locis mihi sponte sua dignata videri est?
 O qualis sæpe illenit dulcedine sensus? —
 Nuper ego umbrosa deponens membra sub ulmo
 Purpureum florem decerpsi pollicis ungue:
 Tum mecum admirans radiantem in luce colorem,
 Ut qualem incocto simul omni murice tincta
 Haud unquam Tyria aut Sidonia purpura reddat,
 Oscula libabam sugentibus oscula labris:
 Ecce inopina mihi natura oblata repente
 Egregia specie stupidos perstrinxit ocellos:
 Hei mihi quis decor? & quantum fulgoris in illa?
 In lauro & violis flauos redimita capillos,
 Bina serenata pandebat sidera frontis:
 Fulgebat rosei oris honos, pendebat Eöa
 Auribus è geminis lapis interlectus in unda:
 Baccatumque aurum cingebat eburnea colla,
 Colla, & turgidulas spirantes molle papillas:
 Succida, & Assyrio beneolenti perlita amomo:
 Afflaratque sibi decus immortale iuuenta.
 Qualis plena solet per cælum surgere Luna,
 Dum fratrem occiduum aduerso circumspicit ore:
 Inuecta inferius bigas moderatur habenis,
 Atque fugans tenebras minuit sua lumina stellis.
 Intentos figens oculos diuina colebam
 Ora deæ, at mecum, heu, cupiens retinere parumper,
 Effugit, & tenues euanida cessit in auras.

Rursus

Rursus in antiquo faciens vestigia luco
 Dum tacitis oculis sylva loca cæca pererro,
 A læua annosam rimoso robore quercum,
 Magnaque pandentem sed inania brachia cerno:
 Ceruix fissa patet, rimisque fatiscit hiulca,
 Qua pluuiæ ingentis vis lapsa furentibus Austris
 Desuper insultans venas irrupit aniles:
 Mox Phæbi ardescens flamma imis acta medullis
 Calfaciens concretum humorem denique truncum
 Corrupt, sensimq; hausit putredine fibras:
 Hunc raræ circum frondes ramique virebant,
 Nullaque luxuries foliorum, at robore solo
 Subtexebat humum viduatam floribus umbra.

- „ Tum mecum: Ecquid homo est: inflata superbia cuius,
 „ Despecta tellure, polum exuperare profundum
 „ Quærens non homines non diuûm fulmina curat?
 „ Et tamen humanæ per mille pericula vitæ
 „ Conditio est, propiorque illi mox terminus hæret.
 „ En quæ luxurians foliis viridantibus olim,
 „ Et densis ramis succosi roboris arbos
 „ Floruit, aërias tantum sublimis in oras
 „ Vertice, quantum imis radicibus in Stryga tendit:
 „ Nec potuit tamen insultantes aëris iras
 „ Pellere, nec sibi vim pluuiosi auertere cæli.
 „ Talia dum gressu hærenti sub pectore voluo,
 „ Ecce eadem fit Diua oculis iterum obuia nostris,
 „ Sed tristis, vinxitque ideò torpedine sensus.
 „ Tempora canebant raris conspersa capillis:
 „ Frons variis rugis sulcata, genæq; seniles

Pallebant, geminósque oculos urgebat inertes
 Effætus stupor, atque obtusos luminis orbes:
 Oris nullus honos, tinctis liuore labellis:
 Colla vieta rigent nervis, nudaëque papilla
 Flaccescunt, marcëtque hauſto cutis arida succo. /

Obſtupui, talisque animum perſtrinxit imago:

Sed mihi proposita informis ratione figura,

Nec ſtupui, nec me talis modo ſtrinxit imago.

O quoties aliàs nobis conſpecta repente,

O quoties & qua nobis dea verba loquuta eſt?

O quale illius diſtillans neëtar ab ore

Permulcens ſenſus expleuit dulciter aures?

Fælix quiſquis eo tingit ſitientia ſucco

Labra frequens, mellitòque illinit ora liquore!

Fælix qui potis eſt diuinos cernere vultus!

Omni que ex animo curarum mole fugata

» Naturam paſſim rerum cognoſcere cauſam!

Quandoquidem maius nullum mortalibus agris

A ſummo rectore bonum eſt, neque peëtorum diuùm

Maiora ætherio titillant gaudia celo. /

Prætereà memini narrare Palæmona nobis

Vt nunquam optaret diua urbis mœnia adire:

Quòd fucus fallax, ementi que colores,

Et fictum inducens ars ambitioſa decorem,

Non ſolidam effigiem, per limina ſacra deorum,

Përque ædes hominum priuatas omnia turpent.

Multòſque aiebat flagranti ardore teneri

Naturam in vera formàque habitùque videndi:

Per vicòſque urbis per compita plena tumultus

Exquirunt

Exquirunt tamen, hósque exercet cura perennis.
 Afíduè euoluunt folia, incumbúntque tabellis,
 Inuigilant noctésque diésque laboribus hauſti,
 Hos aditus iámque hos aditus, & cuncta pererrant
 Auribus atque oculis loca, ſicubi forſitan illa
 Occurrat, nudétque oris fulgentis honorem:
 Poſſe hos multa quidem certa ratione videre,
 Veráque contemplari animo nonnulla Palæmon
 Dicebat: verùm formam, ſolidúmque iuuenta,
 Purpureæ florem, & radiantia lumina frontis
 Si quiſquam exhaurire velit, procul urbibus erret,
 Rura amet, & riguas ſolus decurrat ad undas,
 Montésque arboribus ſtratos, ubi diua quieſcit.
 O vos fœlices, diuino numinis ore
 Quorum oculi digni, digna expers criminis ætas!
 Fœlices, quos rura tenent, atque ubere lacteo
 In gremio complexa fouet dulciſſima tellus.
 Hæc pia mater alens quæcunque animalia paſſim
 Irrepunt aluo, & pedibus ueſtigia firmant,
 Quæ plaga ſidereo ſuſtentat proxima calo,
 Et maris undiſoni campus circumfluus orbi
 Celat, eis præbet cunctis alimenta diebus
 Effundente manu, ſed veſtri urgentior ipſam
 Cura ſubit matrem, vobis bona plura miniſtrat
 Vberiore ſinu, & ſolis velut alma laborat.
 Quid vos longa fames, quid vos premit ardor edendi
 O miſerè errantes in mænibus urbis egeni?
 Ecce cibus largis prætendit dia viarum
 Sepes, & circa dumos arbuſtæque odora

Fraga parit, quæ sæpe manu collecta recenti
 Delicias faciunt fusa in pinguedine lactis,
 Sæpius & lautis mensis adhibita potentum
 Phœbææ æstiuos compefcunt lampadis ignes:
 Floribus & foliis insudat ab aëre mella,
 Appendit passim communibus arbuta syluis,
 Colligite, & magnum sentite parentis amorem:
 Expulsaq; fame antiquos telluris honores,
 Tam sanctæ telluris honores tollite lati:
 Et dignas libate in fonti pectore laudes.
 Vosque ipsi memores dum molle sedebitis umbris
 Iunco intexentes fiscellam è flumine lecto,
 Vimineum aut calathum ad flores & poma ferenda,
 Aut siquidem funda educentes stupea habenas,
 Dum leuiora alij cantabunt carmina canna,
 Telluris merita exultim super astra feretis.

Et Ligeris merita exultim super astra feretis,
 Qui sæpe irriguus moribundas suscitât herbas,
 Riuisque inductis oblimat inertia prata.
 Hic vobis frigentem Arctoi flaminis auram
 Expirat, dum Phœbus equis contingit Iberos,
 Halantes rimis terras feruore relinquens.
 Hic uestris ouibus sitibundis pocula præbet,
 AEstiuamque sitim restinguit flumine uiuo.
 Quin vestros artus sustentat mollibus undis,
 Dum celo dorsum ostentantes, pectus arenis,
 Ore undam efflantes, hinc inde pedesque manusque
 Flectitis, & faciles delphinum more natatis.

At Lycidas Ligerim modò latius exundantem
 Vicinosq;

Vicinosq; amnes inflantem audaciùs urget:
 Scilicet ignorans Lycidas quæ causa malorum
 Tantorum, quæ nos deformet plurima labes.
 Eia age nate mihi, quæ res exciuerit oris
 Andinis tanta irato præfagia calo:
 Vnde modo ætherias sint adita monstra sub auras:
 Quæ stupui admirans, stupuit percussus Amyntas,
 Et totam magnis quatere paucibus urbem.
 Quales larvarum facies (si vera loquentum
 Fama est) in mediis insultauere tenebris?
 Quam crebrò dirum strepere intellecta per umbras
 Strix? bubòque gemens ferali carmine quæsta est?
 Quæ subito canibus lugubre ululantibus astra
 Signa dedere? iubar vel Phæbus ab ore reduxit,
 Vel nigrum obtexit vultum lita sanguine Phæbe:
 Et pater omnipotens queis signis præferat iram
 Hærens, iam cunctis stupidum propè terruit orbem.
 Nullas ingrati superis construximus aras:
 Nullus eas vitulus nec de grege pinguior agnus
 Perfudit, neque odoriferum spirante vaporem
 Thure, preces diuis meritis effudimus vllas.
 Non Ligeri seruatus honos, dignasque reposcit
 Diluuiò pœnas, non debita victima sacris
 Oblata est, idèoque ultrices sensimus undas.
 Fer Lycida vittas è thimbra & rore marino,
 Abstergas maculis expande manusque animùmque,
 Hostiaque incensis dum sancta litabitur aris
 Placatum supplex diuorum numen adora:
 Et Ligerim, qui culta noualia fronte tumentis

Euertisse potest, & Tonia arundine cinctum,
 (Ecce propè hos nostros sermones auribus haurit)
 Floribus effusis & sino lactis honora,
 Pubescent segetes, largis tua panda racemis
 Vitis abundabit, nec olentia lina nec herbas
 Pratorum sternet Liger insultantibus undis.
 O quantum ô pueri dulces hic dignus amari est!
 Qui multum obliquis & anhelis cursibus errat
 Longius, Oceani refluxum infundendus in aquor,
 Ut nostros limo terræ pingui alluat agros,
 Dulcifluûisque undis Salmurea temperet arua. ✓
 O quàm saepe mihi visus comitante sororum
 Nereidum turba exultim indulgere choreis!
 Dum solus residens riparum in gramine molli
 Contemplarer aquas, alibi flauescere arenis,
 Vorticibusque volutatis & murmure rauco
 Ferri alibi rapidas: siquidem prosternere nixæ
 Affixam terræ salicem ab radicibus imis,
 Arboris immoto trunco arcebantur, & ira
 Spumantes quòd sit fractus suus impetus omnis,
 Longa susurrantes turbatæq; ore ruebant.
 O quàm saepe mea percurrens cærulea cymba,
 Dum libet insidias moliri piscibus hamis,
 Ludere Naiadum vidi stupuûque cohortem
 Frondosas inter salices, si quæ insula gratis
 Per flammâs Phœbi æstiuas circumuiret umbris!
 Vna comam sparsim per eburnea colla remittens
 Siccabat madidos fulgenti in sole capillos:
 Post tenui vitta sublimi à fronte coercens

Circum apicem inductos auro baccisq̄ue premebat.
 Vna sibi nectens viridanti è fronde coronam,
 Contexta simili vincibat flaua sororis
 Tempora, mox alias simili vinctura sorores.
 Hæc nudata sinu exornabat bina monili
 Vbera lacteola, hæc salicis frigentibus umbris
 Gramineoque thoro residens cantabat amicas
 Calicolùm flammæ, sacræque cupidinis arcus:
 Cui fidibus liquidis citharæ sub pectine eburno
 Tres simul è numero sua carmina respondebant.
 Hic illic aliæ incumbentes stantibus urnis
 Lethæo veluti languentia lumina somno
 Victæ claudebant palpebras molle fluentes.
 Omnesque haud vlla trepidant formidine Panum,
 Præcipitiq̄ue pede hic Faunos Satyrôsque procaces
 Effugiunt: sed longa quies, salicùmque recessus
 Securi, latebra securæ æterna ministrant
 Gaudia, læticiâsque beatis undique nymphis.
 Vna voluptates proprias sibi quærere mens est
 Omnibus, vnus amor ludisq̄ue iocisq̄ue vacare.
 Sic ego sæpe illas conspexi in mollibus herbis
 Ludentes, nec ad ora mea improuisa stupentes.
 Nullus enim excisus mihi ramus ab arbore sacra
 Illarum solitas discussit in æstibus umbras:
 Nec fontes liquidos nec lymphas labilis urnæ
 Vllius obtriui impuris pedibus manibusque:
 Sed colui semper faciles, & pectora earum
 Nuda videntem me reuerentia debita mouit:
 Et memini salici pendentem ad fluminis oras

Inscriptam his verbis me sæpe notasse tabellam:

VNDARVM RVRISQVE PIIS CVLTORIBVS ALMAE
 NAIADES EGREGIAS FACIES QVE SINVS QVE REVELANT:
 ET SI QVAE NEMOROSA COLVNT SPELAEA SORORES
 NYMPHAE, ET SI QVAE AGILES DVCVNT PER PRATA

Hæc pueri mādare animis gratissima vestris: (CHOREAS.

An dubitatis adhuc? nec eos sentitis honores

Quis estis nati, modò simplex manserit ætas

Nymphis que his cultum & sanctum impendatis amorem?

Aspernati urbes, puri quæ fluminis undas,

Sordibus & maculis excrementis que profanant:

Sed misera digna expectant sua præmia tandem,

Immotas que manent fatorum numine pœnas.

Ecce autem nostræ pecudes, dum pascier hora,

Et tenuis Phæbi calor, in diuersa vagantur

Longè à conspectu, latè que arbusta pererrant.

Tityre coge pecus, iam cætera sponte sequemur.

TIT. *Mopse agedum surgentes compellamus in unum*

Dispersas, illac perges, ego vallis in umbris,

Quo plures, vident herbarum ad noua germina inundant,

Occurram tibi: mox collectis omnibus unâ

Hanc ex diuerso rursus veniemus in umbram.

Menalca

MENALCÆ

GERVASII SEPINI

SALMVREI AD HENRICVM

BELLAIVM ÆGLOGA SECVNDA.

Tityrus, Mopsus.

OMPVLSE à latebris demif-TIT.

sa vallis in unum

Iam tandem pecudes prato pasci
tur aperto.

Mopse eia haud patiare hanc
euanescere lucis

Temperiem incassum, sed dicta
incepta Menalca

Prosequere, heu breuior mora
quam mihi longa videtur?

Optatis potiere tuis, iam parce timori:

MOP.

Qui menti siquidem insedit laudabilis ardor

Inuitat me, sponte tibi ut senis omnia pandam

Ordine, subrata tantum recubemus in umbra,

Dúmque loquo, credas ipsum exaudire Menalcam.

Iam vos ó nati dulces narrantis ab ore

Noctis (ait) quí natura solertia in usum

Solius veluti agricolæ procuderit orbem

Terrarum, liquidas & aquas, quamque ampla per omnem

Vitam ex his circum sibi commoda fundat agrestis:

Nunc etiam enumerare iuuat quas aëris ora

Mille voluptates ruris cultoribus affert.

D

Cum Phæbo liquidum fulgente serenior esse
 Incipit, & densas Austrino flamine nubes
 Perstringens tenui spirante Aquilone relaxat,
 Ecce per aërios librans sua corpora campos
 Pennigeratum auium pictis exercitus alis
 Exultim plaudit cum multisono modulatu:
 Vocibus & nitidis irritans antra canora
 Permulcet letas variis concentibus auras.
 Quales emittunt mistos sonitusque modosque
 Fistula, sistræ, cicutæ, cornua, tibia, & utres,
 Inq; pares calami, lituique, tubæq; minores,
 Dant rythmos tenues, dulcēsque, grauēsque & acutos,
 Respōsant montes, nemorumque resultat imago
 Vocalis, sensimq; sonus vanescit in auras.
 Sed velut omnibus his testudo pollice leui
 Threiciꝝ vatis fidibus pulsata canoris
 Blando & pellaci cantu magis aëra mulcet:
 Saxa mouet, Zephyros premit, umbraturque sequaci
 Arbore multiplici, sic lento pendula ramo
 Ad tremulas undas renouans Philomela dolores
 Auritos saltus lachrymosis afficit odis,
 Et nemorum argutas perstringit questibus umbras.
 Cantando haud satis excrescentes condere soles,
 Sed quoties latitans fruticeto iungere noctes
 Sensi? & frigesens hausi sine fine canentem,
 Intentosque sonis nullo cum murmure lucos
 Cernentem? Quid dicam Austri cum nubila celo
 Inducunt, tenuēsque auras ita flamine densant,
 Vt Phæbus vultum contactus nubibus atris

Excutere haud possit radiis feruentibus umbras?
 Cærulei conuexa poli clauduntur, & una
 Pallefcit mundi facies obscura, madensque:
 Ecce leues pluuiæ sensim labuntur, & almæ
 Effunduntur aquæ paulatim viribus auctis.
 Puluerei exudant agri, vberiusque rigantur,
 Humorémque bibunt diffusum, & hiantia longa
 Ora siti demum opportunis imbribus explent.
 Surgunt spes plena agræstum tellure iacentes:
 Exultant segetes, congaudet pampinus uuis,
 Arrexere caput calúmque tuentur amicum
 Florentes herbæ, tum mollis amaracus auras
 Spirat odoriferas, tum lactea lilia rident,
 Et rosa puniceas matutina explicat alas.

Cùm verò æstiuus pandit sua brachia Cancer,
 Nec pluuiosus adhuc distillat nubibus humor,
 Tunc solùm tenues extrema nocte liquores
 Sudans irrorat duntaxat frigidus aër:
 Effundit baccarum instar per gramina guttas
 Mane nouo, & siccas sole hesterno irrigat herbas:
 Tum multi educunt stabulis armenta gregésque
 Pastores multis regionibus, ilicet vda
 Depascuntur adhuc arbušta rubósque capellæ,
 Et cythisum & lotos inducto rore madentes:
 Sed nocet, & morbo pecudes in sinibus hisce
 Inficit, ascendensque orbem Titania lâmpas
 Decuiat lentum humorem feruore necesse est
 Ante, greges quàm sit vobis in pascua lata
 Fas agere, vsque adeò non idem est omnibus axis

Arctos, non quæque eadem plaga subdita calo.

Quid Zephyros memorem? quorum spirantibus auris
Terra afflata sinus pandit, fœtusque virenti

E gremio aërias soluit fœcunda sub oras?

Tum picturati seruantur in arbore flores,

Collibus apricis laxata in vite fouetur

Gemma latens, sensimque emisso è palmitè prodit:

Inter oues lætas passim feruentiaque ipsa

Armenta, inter aues celi per inane vagantes,

Piscésque undisonis inclusos tractibus vnus

Regnat amor: sitiunt Venerem, haustaque pignora in aluis,

Qui stimulauerunt, Zephyri iudem flamine seruant.

Annuus inde oritur prouentus agrestibus ingens,

Ingens fœtura, & per ouilia plena tenelli

Balant cum vitulis hædisque recentibus agni.

Num referam Arctos verrentes aëra flatus,

Corporibus nostris malè habentibus vsque salubres?

Et matutini solis de partibus Euros,

Semper in occiduas spirantes leniter oras

Arua per aëria & spaciosos undique campos

Ætheris apta homini hæc flantis spiramina rebus?

Vnus duntaxat miscet terramque polúmque

Turbinibus Notus, & fructus ex arbore sternit

Liuidulos, nec adhuc beneolente rubedine pictos:

Et mare præcipuè vertens à sedibus imis

Nauius errantes deprendit in equore nautas:

Hi, tumido fluctu sublato ad sydera, tangunt

Ceruleum & salsa rorans aspergine calum:

Et subito (memini audita) in telluris hiatus

Voluuntur proni cùm præcipitantibus undis,
 Inferniq̃ Iouis pallentia regna recludunt.
 Hic clauum premit, ille trahit pendentia malo
 Carbasa, puppem aliq̃ religunt, remósque reducunt,
 A scopulisque cauent, quæ dum sine more geruntur,
 Tempeſtas inſana furit, feruens furit æſtus.
 O nos fœlices! qui nullis fluctibus acti
 Omnes immitis pelagi contemnimus iras:
 Sed tuti ſecura ſolo veſtigia ſemper
 Figentes tacitè abſentes miſeramur in alto
 Nautas, & miſeris portus optamus amicos:
 Aëraque halanti placamus thuris acerra,
 Si fortaſſe Noti rabiem furiaſque minâſque
 Frangat, & inſanas pariter demulceat undas:
 Sic primis foliis, teneriſque ex arbore natis
 Floribus, & ſenſim in fructus turgentibus almo
 Vere, uni Zephyro molli committat habenas.

Præterea agricolis illa eſt conſeſſa facultas,
 Vt poſſint gaudere magis vitalibus auris,
 AËtheriæque plaga & Ioue reſpirare patienti.
 Nuper ego haud procul hinc præceſſa in rupe ſedebam,
 Et tacitus terras longa in conualle iacentes
 Spectabam. ante oculos interfuſo amne coibant
 Latifluis Liger & multò breuioribus undis
 Touia: tum regio arridebat longior illa,
 Quæ Ligeri oppoſitis tantummodo molibus aſtat,
 Fertilis, & multò Bacchi Cereriſque fauore
 Clara, & Pomonæ conſtrata feracibus hortis.
 Sic vaga conuoluens huc paſſim lumina & illuc,

*Visumq; includens in collibus undique cinctis
 Obscura nebula elatisque ad sidera fumis,
 Solum agrum Andinum vergentem à flumine ad Arcton
 Cernebam latè: Andinum! cui singula tellus
 Subiecta imperiis Henrici regis amœna
 Orâ, & cunctarum concesserit ubere rerum:
 Tum mecum: ô quacumque beat fortuna superbas
 Vrbes, huic nostrâ meritò se conferat uni?
 Quæ nebulas crassas seuamque mephitin olentes
 Usque bibunt passim ob sordes per strata iacentes,
 Et pura ecce aura, dulci & liquido aëre vesrens
 Planicie cæli fruor & regione serena:*

- Mox tristis mihi percussit meditatio sensus.*
- " Terra antiqua olim multis habitata colonis,
 " Ex quo te primùm (ut nobis narrare Palæmon)
 " Natura artificis solertia Dædala finxit,
 " Heus ubi nunc tot ei cultores? siccine demum
 " Quos prius edideras consumptos corpore perdis?
 " O quantò magis est dignum ac laudabile cælum!
 " Quod bona cuncta suis indulgens in super omnes
 " Vita immortalis donat non casibus ullis
 " Non curis ullis ullisque doloribus actos.
 " Dùmque in deliciis impendunt omnibus æuum,
 " Non minùs interea bellorum agitata procellis.
 " O tellus, regum varios motusque vicésque,
 " Nunc & Aremoricas experta es denique pugnas.
 " Sic fragile accipiunt precium ac mutabile semper
 " Quicumque addictis animis terrena sequuntur:
 " Nec quandoque oculos ad Olympi sidera tollunt,

- „ Vt cupiant stabiles sedesque domosque quietas,
 „ Et celum solum discant immobile teque,
 „ Cum sola humana voluantur turbine magno
 „ Res, variisque hominum nulla insint pondera factis.

Sic tacitus mecum, lachrymisque fluentibus vdo
 Ore statum fragilem rerum sine teste gemebam,
 Et nostras plorans curas miserabar inanes.
 Sed tenor interea sermonis longius exit,
 Dum nos à diuini absistimus aeris oris:
 Qui passim infusus vitæ spiracula prabet,
 Et præcordia anhelitibus refrigerat almis:
 Luminæque infusos oculos obiecta tueri
 Cuncta facit, verum magis ardua cerula Olympi
 Siderei vario circumuolentia motu

Donat inexpletum admirari agrestibus, vnde
 Pendet eis omnis fauor, insidensque suo orbi
 Titan feruentes radios diffundit in arua.
 Hic stupet, hic mihi mens o nati effæta labascit,
 Plenæque deficiunt verba inceptantis in ore:
 Nam quis commemoret quos fructus luce sua sol
 Quasque voluptates pariat mortalibus agris,
 Sed magis agricolis? quantam & ferat ille boni vim,
 Quamque superfusus semente sit utilis aruis
 Audite, ut vobis mage sit dignoscere promptum.

Qui rutilante sua flamma videt omnia Phæbus
 Quondam in stellifero reperit fastidia celo:
 (Causæ olim notæ fuerant, & Virbius, & qui
 Filius arte potens medica damnatus Auerno est)
 Tristisque orbe suo excedens diduxit ab ore

Lumen & ardentis radios, currúsque supinans
 Conclufit calidos nimium torpere iugales:
 Vtque fuo poffet fe fe excufiffi dolore,
 Decreuit terras petere, & mortalibus vti
 Confiliis mortali inclufus numina forma.
 Qua verò induta cenfetis imagine, quámque
 Perfonam affumens humano apparuit ore?
 Non regis vultum immodica ambitione tumentem,
 Non ducis armati rabiem, non militis iras
 Immitésque oculos fimulauit: nec magis aftus
 Et faciem aptauit fibi mercatoris auari:
 Sed neque Apollinea redimitus tempora mitra,
 Vatémque effingens facrum fibi reddidit vlla
 Ex adytis templis dubiis oracula verbis.
 Sed paftorali veftitu fimplici tectus,
 Nodofumq; pedum, pharetram, perámque, canémque
 Deducens, pecudes Amphrifi ad fluminis vndas
 Paut, feruauitque ad pabula leta capellas.
 Vnde beati eftis paftores, numina cali
 Quorum felectam voluerunt fumere formam,
 Regúmque vt dignam mage præpofuere figuris.
 Iam Phæbaa lya ante epulis genialibus aftans
 Calicolúm, & variis concentibus ilicet atras
 Demulcens diuúm curas, quaffata carénsque
 Blandifonis fidibus torpefcir: pleetra quiefcunt:
 Et fol am paftoris habet fine uoce cicutam,
 Quam necenim modò præ largis fingultibus inflat.
 Phæbus inexpletum gemit, & demiffa madefcunt
 Lumina, frons marcet, languescunt labra genæque,

*Omnis purpureus concessit fulgor ab ore,
Et vultus radij illustrantes omnia pallent.*

*Quid cælum intereà? quid terra? quid vnda? quid aër?
Phœbeum cuncta in sese sensere dolorem:
Anxiâque obstupuit primùm caligine densa
Obducens vultum soror, & si funditus omni
Obice discusso fratris plena ora videret.
Obtusa stupuere acie vaga sydera mundi:
Ac veluti in campis rabies ubi cruda leonis
Depasta est taurum quem multa armenta sequuntur,
Stat longum sine voce carens ductore perempto
Omne pecus pavidum, piget ire, pedémque referre
In stabula, haudque sequi vestigia nota iuueni,
Qui primus tentare vias fluuiosque soleret:
Haud secus in cælo ipsa diu turbata quierunt
Astra, suâque diu caruerunt luce planeta.
Frondes & fœtus discussit quelibet arbor,
Deposuit nemus omne comam: conuulsa dolore
Diriguit tellus, saxiisque crepantibus altum
Emisit gemitum: passim moriente virore
Picta suos flores sensere arefcere prata:
Languescunt segetes, non vitis fulgurat uuis
Purpureis, sed adhuc virides in palmitè prodiit:
Luget & effusis distillans imbribus aër
Efficit innumeras torpenti humore lacunas:
Ecce Liger ripas superans exundat, & omnes
Irrumpens aruis prosternit gurgite moles:
Quòd pecudes stupide cernentes nulla frementi
E fluuio, neque enim sitibundæ pocula lambunt.*

Sed neque bos plena ad præsepia ruminat herbas,
 Nec vitulus gæstit, tenera nec fronte iuuenctus
 Ludere: balantes lugent sub matribus agni,
 Et per prata iacent pro cunctis lusibus hædi:
 Non lupus ore anido insidias molitur ouili:
 Non Hircana Tigris satiari sanguine querit:
 Sed demittentes iras solitumque furorem
 Prostrati in syluis tabescunt sponte leones:
 Nox premit una omnes, mundum caligine cæca
 A Gange ad Calpen media clausere tenebra:
 Atque informe iterum iam nunc chaos omnia in unum
 Congesturum animis hominum impendere videtur.
 Cernite iam quantum nobis fulgere necesse est
 Lucem almam, & radiare micantia lumina Phæbi.
 Purus abest oculus mundi Titania lampas,
 Vallésque umbrosas lachrymosis vocibus implet,
 Ecce simul totum perfundit luctibus orbem,
 Ingens turbatis surgit confusio rebus,
 Defectumque absentis inania cuncta fatiscunt,
 Quæ placido aspectu reduntis ubique fouentur,
 Suscepto & fœtu geniali plena tumescunt:
 Nam quis demum illis sacris modus extitit umbris?
 Quis tenebras soluit nigrantes? omnia sensim
 Tristia Phæbe fugas animo exorantibus astris:
 Rides, ascendensque iterum rutilantia plaustra
 Diffundis claras per inania nubila flammæ,
 (O dulcis mundi facies & amabile calum)
 Ecce repente polus perfusus lumine fulget,
 Aëris immensi apparet liquidissima longè

*Tempeſtas, redit omnis honos languentibus agris,
 Verna roſaria & informes ſua gloria virgas
 Ornat, reſque ſuus decor omnis floridus ornat,
 Et demum omnia leta ſonant, ſaliuntque, ruuntque,
 Cùm Phæbus radians manifeſto apparuit ore.*

*Salue magne parens, calidaque caloribus almis
 Vita author nobis, reliquiſque animalibus illis
 Quæ ſolo humore, aut ingeſto ſemine ſurgunt
 In ſpecie: tu frugiferis, ades aſtibus aruiſ
 Molle coquens ſegetes, fructuſque herbaſque virentes
 (Vt nullos planè agreſtum fruſtrere labores)
 Viuere queis valeat fotum genus omne animantum.
 Tu membris hominum ægotis medicamina præbes,
 Radiceſque ſalutiferas (non inſcius artis)
 Succoſque agricolis notos vel ubique miniſtras.
 Tu tua cùm ſerò ſubducis lumina nobis,
 Noxque ſuperueniens orbi atras explicat alas,
 Tum variè illudunt larua, geniique nocentes
 (Sola quibus datur in tenebris ſæuire facultas)
 Terrorem pauidum incutiunt mortalibus agris,
 Et referunt ſpectra effictis diuerſa figuris.
 Cum verò retegis rubefactas lumine terras,
 Signaturque tuis prima orbita Eoa quadrigis,
 Nuncia in occaſum croceis aurora ſupinat
 Membra thoris, ſtrepit aſſiduus modulatibus aër
 Applaudentum animum, tigris concluditur antro,
 Auſugit & lupus in latebras, ſtratiſque relictis
 Quiſque ſuum agricola orditur per rura laborem:
 Tum fugiunt larua, fugiunt geniique nocentes,*

Infernisque suis citò confunduntur in umbris,
 Atque sua ulmi sub foliis mala somnia sidunt.
 O quàm iucundum est oculis animoque sagaci,
 Puniceo tete exurgentem manè cubili
 Contemplari! auidè que tuos discernere vultus
 Nondum ardescentes! cum tu pulcherrime rerum
 Omnibus excellas summi virtute decoris,
 Quæ natura potens excudit in orbe recenti.
 Ipse (quod est in nos signum immutabile amoris)
 Sæpe tuo varios depingis in ore colores
 Sponte, quibus veris gnari admoneantur agrestes
 Vel prope vel longè à stabulis armenta gregesque
 Sistere, tanta tibi est nostrorum cura laborum:
 Et face nocturna perstringens luna tenebras
 Illustrata tuis radiis fulgentibus orbem
 Tempora cuncta notat signis variabilis oris:
 AEstusque, pluviasque docet, ventosque, niuesque,
 Munia curandis rebus rurive domive
 Nunciat, & quæ mox instent properanda colonis.
 Quin sine luce tua, atque tuis nisi sidera cali
 Ignibus arderent, haud possent ulla caueri
 Quæ coniunctis sæpe aspectibus illa minantur
 Perniciosa ouibus, segetique, & vitibus almis.
 Exectus veluti ille senex torpedine inerti
 In Capro pluuiosus agit de nubibus imbres:
 In Martis feruore premit rubigine culmos,
 Atque famem sterilem multis regionibus affert:
 Grandineos lapides condensat in aëris oris
 In flagrante Nepa: Oriónque, Hyadesque madentes,

Vergilia placida, canis inflammatus uterque:
Et demum agrorum omnes ecce notásque vicésque,
Et vobis sudique vdiq̄ue minacia signa
Collecta è rebus cunctis aperire valerem,
Ascræus sed enim pastor, quique editus aruis
Mantoiis, quique altus in antris fluminis Arni,
Vnde patet longè Hetruscam despectus in urbem,
Omnia liberiùs luserunt ante cicutis
Disparibus, de que agrorum, vitis que frequenti
Cultu, de augenda fœtura ouium que bouum que
Mandauere suis morientes plura colonis.

Quanquam etiam nobis solitus memorare Palemon
Haud posse Andinis cultoribus omnia eorum
(Spectante occasum Andino) conducete iussa:
Sed propter varios tractus calique, polique
Ascensum varium, solis variósque calores
Certe agris nostris pauca inferuire colendis.
Atque ideò ò utinam quisquam miseratus agrestes
Vberius iam cuncta canat, sim que ille meorum
Primus, & ò utinam talis mihi gloria surgat
Famam immortalem longos paritura per annos.
Multa equidem celebrata olim pastoribus illis
Florent, Penguísque rigans mollissima Tempe,
Eurotas, Alpheúsque, Arethusa que, Mincius, Arnus,
Mænalus, Ida, Aemus, Parnassus, Olympus, & omnes
Arcadiæ montes clari argutisque sacrisque
Syluis, Mantoa, atque Amphrissia pascua læta,
Et plerique lacus, fontes plerique liquentes,
Pluráque præterea terrarum nomina fama

Nota vigent etiam nobis semperque vigeunt:
 Sed mihi si fauor Aonidum unquam munia ruris
 Cantare annueret, quantumuis fistula stridat
 Incaesum, ingratisque obtundat cantibus aures,
 Nulla meis tamen inde incognita versibus antra,
 Nulla scatebra fluentis aquae, nullique virentes
 Salticuli, passim in patria sine laude manerent.
 Et Frellinus fons lymphae salientis abundans,
 Musis dilectus, citharæque canore celebris,
 Saxosa & densis iuga Ferrefortia dumis,
 Et Clofij colles stillantes nectare Bacchi,
 Et communiâ prata Bagnesia, sed magis ampla
 Verria septa (capris cervisque errantibus intus
 Auiâ lustra) meis decantarentur auenis.
 Hæc Fauni, Panosque domus, Satyrique frequentes
 Umbrosos inter lucos ibi carmina læta
 Exultim fundunt, sparsimque in vepribus hærent
 Moliti occulte insidias laqueosque sequaces
 Nobilibus prædisseretibus & conuiuia læta
 Deliciis variis agræstibus (his ego risu
 Sæpe comes) peragunt mediis in sedibus ipsis,
 Quas struxerunt deis iam pridem mole superba
 Bellaij patres, virtutis honore verendi,
 Religionè deum sacri, alterni que ferentes
 Baccatas, ter centum annos in vertice mitras:
 Anne sileremus Tossiam, Phrygiamque Creusam?
 Et Cerium, & vincos redimitam in fronte Viennam?
 Altius ast Ligerim undosum caneremus ubique,
 Qui tumidum cornu exornat sibi fronde saligna.

Pastores Ligerim, Ligerim caua saxa referrent:
 Agricolaë canna resonante deum deum in auras,
 Et ripæ saltusque deus deus ille sonarent.
 Sed iam pronus equis thalamos contingit Iberos
 Phæbus, sermonesque etiam me luce labante
 Deficiunt, quos illa dies breuioribus horis
 Vidit melle magis dulces fluere ore Menalcæ:
 Et fortasse alias reliqua enarrare licebit
 Verba tibi, quæ fixa animo mihi semper inhaerent.
 O suavis senis ambrosiisque liquoribus vda
 Tota oratio: siccine deterioribus annis
 Agricolas tales diuina potentia nobis
 Seruat? & ô summi rara indulgentia patris!
 O felix nimium sapienti etate Menalcas!
 O fausta auditis vestra sermonibus aures!
 Quàm vellem ore tuo modò cætera dicta sequentem
 Longæuum audire: ecquando mea vota fouebis?
 Sed quoniam differre placet surgentibus astris,
 Quæ ducenda monent in septa armenta gregesque,
 Expectare velim tantummodo crastina solis
 Lumina, sic animum ô Mopse inclinare precanti
 Concede, aut mihi nequicquam parere recusa,
 Dum spes dum mea longa sitis fortasse manebit,
 Hisce tuis linguæ recreata fluoribus almis.

TIT.

GERVASII SEPINI

SALMVREI AD HENRICVM

BELLAIVM ÆGLOGA TERTIA.

Tityrus, Mopsus.

TIT.

AMPRIDEM opperiēs um-
brosa hac Mopsē sub ulmo
Langueo: & o qualis reris mihi
serior iste
Aduentus tuus est: non luci gra-
tior umbra
Longa viatori deserta per auia
dudum
Erranti, neque perspicuo riuo
vnda susurrans

Suauior ardentes aestus sub sole ferenti.

Perge age blanda sedens mihi dicta referre Menalcæ.

Hic locus herbosus, dum rursus pascere tempus

Esse satis poterit toti armento que gregique.

MOP.

Non equidem facile à nostris te Tityre verbis

Esse quieturum presaga mente sciebam.

Nosse potes sed enim quanto magis auribus ardens

Instabis senis ore meo exhaurire loquelas,

Tanto etiam magis allaturas dulcia menti

Mella tuæ, quæcunque ferent ea dulcia mella.

Tu modo (ne quicquam libeat suspendere hiantem)

Intende, & compone meis sermonibus ora.

Eià enarremus quæ nobis pectora mulcens

Dulcibus

Dulcibus eloquiis memoravit luce secunda.

*Túne meo aduentu sero intercepta Menalcæ
Verba, potes meminisse diei, expromere pergis?*

TIT.

Nondum: quandoquidem iam tertius orbe ruens sol

MOP.

*Te subito intrantem occidua prospexit ab unda,
Cum propius metam accedens iam lingua senilis
Torperet, longúmque loquendo voce labascens
Longæuus rerum finémque modúmque teneret.
Túque nimis fælix, citiùs si limen adisses,
Hausturus simul Hyblaos auida aure liquores
Qui senis exundanti è pectore distillabant.
Audite ô dulces nati (inquit) & omnia vestris
Dicta mihi & dicenda recondite sensibus imis.
Non vobis gazas varias orientis & aurum
Pactoli commendo, neque aures imbuo honorum
Mobilium flagrante siti, stupefactæue frontis
Lumina purpureis fucis Tyrióque rubore
Perstringo: hæc preciosa solent contingere raris,
Atque fruentem animum curis mordacibus urunt:
Ast vobis ea sors, ea vita sequenda docetur
Me duce, quæ primùm nullis obnoxia culpis
Pura manet sine labe, sui secunda tenoris,
Præcípites regum excelso de culmine casus
Irridet, naturam oculis miratur apertis,
Culta animum releuat, facilisque paratur egenis,
Saltem est læta magis, magis ipsa salubris, & vrbes
Cum mors vibrato circumfremat horrida telo,
Nigro obducta peplo & morborum septa cateruis
Flatibus impuris vitales aëris auras*

Inficit: ater odor fluit, & cali nebulosi
 Corruptum tractum haud illuminat amplius alma
 Luce sua Titan: stupet omnis stella benigna:
 Funeribusque nouis iuuenumque senumque premuntur
 Funera, carpit edax confusa cadauera tellus:
 Et miseri ciues haud ante laboribus ullis
 Corporeis assuefacti, pigraque quiete
 Concretisque malis iam pridem humoribus intus
 Torpentes nequeunt instantem euadere pestem.
 Ecquid habent huius cladis florentia rura?
 Quo magis ad seruandam animam omni a parte globatim
 Confluitur: quid habent formidinis a lue tanta
 Agrestes? qui membra obdurant libera morbis
 Vitali sudore, haustoque labore torosum
 Corpus languere haud patiuntur: (ni male quosdam
 Urbis amatores etiam contagia ledunt)
 Robur natiuum assiduis conatibus urgent,
 Exercuntque suum sic partiti usque laborem,
 Vt nulla omnino torpente remissa ueterno
 Pars anni vacet: aut impresso vomere tractus
 Sulcorum insindunt agro, aut campi a quor inertis
 Stercore digesto saturum recreantque fouentque,
 Vt iam luxurians cumulo ubere messis abundet.
 Aut longi anni spem credunt sua semina terra,
 Frumenta, & milium, & segetem, uillemque fasellum,
 Ordeaque, & lentem, effetaeque frequenter auenas,
 Et viciam, & vetitum a Samio sapiente legumen:
 Quae variis vicibus sata lente exurgere in auras
 Incipiunt alternatim radicibus actis:

Nonnullisque

Nonnullisque leues virgas ramosaq; subtus
 Defigunt virgulta, quibus nitantur in altum:
 Et quoniam arte Iouis tribuli lappæque sequaces
 Culta etiam tellure erumpunt, falce minuta
 Vrentem è sulcis syluam omnem rusticus aufert:
 Immittitque aruis pecudes, tenerasque capellas
 Cùm primùm in liris excrescens herba virescit,
 Quæ dente erranti exuperantia semina pascant,
 Ne fors densa seges nimis procumbat aristis:
 Atque ubi iam strident rimosa per arua cicadæ,
 Ardescens solisque canis que caloribus æstas
 Coxit flauentes culmos & turgida grana,
 Protinus undantem messem legit, inque maniplos
 Congestam varios sub tecta angusta reportat:
 Post paulum crebris gemit ictibus area munda
 Sordibus, & plena instratis multo ordine culmis,
 Dum terit explicitas & inanes reddit aristas,
 Et segetem excussam cumulum coaceruat in unum
 Agrestis, quem puluereis à facibus ampla
 Vanno euentilet, æriisque emundet in auris.
 Inter eos tantos animo durante labores
 Perpeffos, quod robur iners mollesceret? aut quæ
 Corporeæ vires morbis urgentibus hausta
 Languerent? sed eis nondum modus: ipse colonus
 Plura stata vice prætere a per rura laborat.

Nunc scrobibus fossis deponit ab arbore stirpes
 Decisos, pinguique fouens vligine terra,
 Post paulum stupet in viridem frondescere syluam.
 Nunc oculum germénque alienum cortice molli.

Ferri acie leuiter findente parumper hianti
 Concludit, linique tenacia vincula circum
 Perducens, aliis insertim harere medullis,
 Imbutumque alio succo concreescere cogit.
 Luxuriam ramorum effusam falcis adunca
 Dente metit, penitusque recidit vere tepenti
 Erucas teneram frondem vrenti ore vorantes.
 Valloque obfirmat virgulta infirma ferendis
 Fructibus innumeris: quos sensim à lampade celi
 Secum admiratus beneolente rubedine pingi,
 Autumni demum vbertatem sentit, & omni
 Pomo effulgenti textas graphica arte corollas
 Donantis legit ipsius de vertice honesto.
 Haud iam indignatur spoliata incedere fronte
 Autumnus, nullisque ornari tempora fertis:
 Sed bonus agricola sua reddere premia gestit,
 Sicque per agrestes operas trahere vsque volentem.
 Hisce laboribus incolumis, longumque iuuenta
 Flore virente micans, iucunda ad munia Bacchi
 Vitisque viuifera culturam accedit agrestis.
 Et primum attondet ramos hinc inde fluentes,
 Bis geminos oculos gemmasque in stirpe relinquens:
 Et vacuum replet spatium propagine multa
 Perducta, & propriis cogit radicibus actis
 Maiorem ex sese foliorum emittere syluam:
 Torpentisque pedes hyberno frigore sensim
 Concedente leuat circum tellure reuersa:
 Tum virgas adhibet religatas vimine torto,
 Quis pressis crebra innitens clauicula serpit,

Auxilioque

Auxilióque suo dat viti assurgere in auras:
 Atque iterum rastris terram rimatur, humúmque
 Versat inexpletum, ne succrescentibus herbis
 Adiubar aestiuum obducatur pampinus umbra,
 Purpureúmque noua haud superinduat vna colorem.
 Et iam prela parat, iam dolia inania circum
 Refficat agricola, & calathos corbésque reponit:
 Protinus inducto in vites messorum frequenti
 Purpureas flauásque liquefcentésque Matino
 Rore vvas passim populatur in ordine longo,
 Línquitque orba suis vineta aprica racemis.
 Quos alij exportant in torcularia, iamque
 Calcantur pedibus, iam prelo urgente premuntur,
 Iam noua musta fluunt plenis stillantia riuis,
 Iam largis immissa cadis cellaria complent,
 Excrementa aestus fundo despumant ab imo,
 Vinosúmque undantem exhalat in aëra fumum,
 Tum pateram viridante hedera circuminduit oras
 Rusticus, atque merum libans sibi digna laborum
 Præmia persolui socios conclamat ouantes.

Quid iam prætereà? exercetur viribus ipse
 Circum pratorum æquora: vel pinguedine terra
 Immundisq; fimis oblimat inertialatè,
 Vel fontis tenues riuos deducit ab alto
 Colle, herbásque nouas latis passim irrigat undis,
 Vel longo tractu surgentia gramina talpas
 Vastantes cæco non vno intercipit astu,
 Vel iam maturos marcescentésque calore
 Phæbeo flores tondet, pecoríque reposta

In brumam sterilem altis tectis fœna recondit.

An mihi fas memorare etiam, quibus in super actis

Afsiduisque operis agrestibus ardua membra

Urgeat: incolumésque exerceat impiger artus?

Et laurum baccis, & frondibus exuit ulmum,

Et fagi & quercus excussa, grandinis instar,

Glande sues pascit, magis verò armenta gregésque

Intentis penitus studiis ante omnia curat.

Quos pastum quoniam è stabulis compellitis ipsi

Pastores, memori que animo, quis cultus alendis

Hisce impendatur, cognoscitis, ilicet omni

Hoc sermone supersedeo: quanquam arcta colonus

Tecta onium, vitésque novas, viridanti que arua

Sepe intertexta è spinis & sentibus aspris

Concludit circum, veritus furumque luporumque

Insidias avidique frementes oris hiatus.

Cumque tot & tantis sine fine laboribus artus

Induret, Phœbi in medio torrente calore

Partem horum tolerat, mediique in luminis horis:

Partem etiam argenti in glacie, atque Aquilonis iniqui

Frigoribus mediis (cum longè Arctoa relinquens

Plaustra, calescentes iam sol delapsus ad Austros)

Insunit, curatque omnino assuescere duris.

Iam mihi quis largum sudorem adducat auari

Mercatoris? & edomitas sepe equoris undas

Arte laborantis dextræ (dum fortiter hærens

In rabie Austrorum puppis moderatur habenas)

Edoceat: neque enim ulla plaga est imperuia nautis,

Longéque errantes multis agitantur in alto

Cladibus.

Cladibus, à Thule ad Gangetica flumina currunt,
 Nec scopuli super insurgentes aëris oras,
 Nec Tritonia monstra feris horrentia formis
 Ferratas mentes & abenea pectora terrent.
 Exhaustaque viæ precium sibi mercis Eoꝝ
 Exportant preciosa onera, electosque smaragdos,
 Stringentesque oculos radianti fulgure gemmas,
 Thurea dona, pipérque, & amomum, & cinnama complent
 Nauibus, adque suos fines sua vela retorquent.
 Sed pelagi tumido absorbentur sapius aestu,
 Elisamque animam in mediis ultricibus undis
 Sapius efflantes, Parcarum lege seuera
 Supplicia expendunt, qui sulcos pupæ nefanda
 Imprimere Oceano, vetitosque ascendere fines
 Sint ausi, & dubij turbantes fœdera mundi
 Miscuerint terramque salo, Plutonaque Nereo.
 Quòd si fortè intrent portus fœlicibus Euris,
 Incolumemque ratem secreto numine diuum
 Seruent, tum varias depromunt littore gazas:
 Quas iuuat externas auida cum plebe pacisci,
 Non sine fallaci impostura, non sine multa
 Fraude: iuuat nimio precio venundare viles,
 Omninoque doli merces quas cùnque sequuntur.
 Non ita quotidiè ò nati exercere labores
 Rure suos patiatuꝝ opum contemptor agrestis.
 Securi exurgunt tellure, & liberi ab astus
 Insidiis: ipsique magis dicentur honesti
 Quàm pictura, magis quàm vel sculptura, vel artes
 Plebeia, cum prima loco & dignissima earum

Pascat inherentes oculos duntaxat inani
 Obtutu: quàm diræ etiam irrequieta pericla
 Militiæ, & linguæ venalis iurgia longa:
 Quæ firmo laterum pulsu iaculata per auras,
 Viq; sua intenti stringentia iudicis aures,
 Turpis lucri animum cupidum dulcedine pascunt.
 Non ita, communiſque ideo consensus auorum
 Agri-culturam cuius generique modoque
 Vita præposuit, rurisq; beavit honores.

Hæc est nocte dieque patens operosa palestra,
 In qua temperiem sibi corporis optimè habentis
 (Non veluti Athlætæ) acquirit seruâtque colonus.
 Quàmque etiam exercere urget, quo plura suorum
 Corpora natorum meliùs paruosque penates
 Ipse volens facili victu vsque educere possit.
 Nam tellus effæta suas in viscera vires,
 Vimq; omnem rapuit genitalem, irata tot herbas
 Atque venenatas atque omni fruge carentes
 Florere in sese & cunctis dominarier aruis:
 Quam lenit pius agrestis, cultúque sub oras
 Elicit, incumbitque (fruens demum ubere glebæ)
 Fertilis allicere ipsius de corpore vires.
 Nec solùm inde domum natosque fouere tenellos,
 Sed pariter genus omne homines pauisse laborat.
 Quandoquidem quouis sensu ruriue domiue
 Ciuis abundabit, titulisque superbus honorum
 Quamlibet immani rex ambitione tumebit,
 Pendet ab agricola: volucrésque, feraeque, gregésque,
 Quin & equorum armenta, boumque armenta labore

Agresti viuunt. qualis largum agmen aquarum
 Hammonis fons in Lybia sitientis arenis
 Exundat: cuncti unde epotis haustibus amplis
 Affatim in explet & sitis alma leuamina quarunt.
 Omnes ad scatebras lymphæ salientis inundant,
 Gutturæque, & fauces, & hiantes pectoris æstus
 Frigidulis explentque rigantque fluentibus undis:
 Ipse vnus satis est properantibus undique turmis,
 Haudq; arefcit aquis vnquam, haud fluere abstinet alueis.

Passim etiam plerisque iuuat nanciscier artes
 Omnino humana vitæ non vlla ferentes
 Commoda (quæ nocuæ, sileo, ad luxumque repertæ
 Molliculæ effundunt grata oblectamina carni,
 Et magis à nobis genio indulgente coluntur)
 Quæis sine iactura sine damno vitæ careret:
 Quæis sine læta etiam facile omnis degeret atas:
 Nam simplex natura nitet, variisque laborum
 Haud multum vtilium fucis inimica repugnat.
 Sed quicunque audax agrorum tollere cultum
 Intentare velit, dulcis radiantia solis
 Lumina tollat ab orbe prius lugente necesse est:
 Et planè absumens vitales æris auras
 Antiquum reuocet vacuum per inania mundi.
 Non flammis siquidem, non dulcibus utimur undis,
 Non somno, tecto ve magis, quorum indiget usus:
 Nullaque maiores fructus cumulare potis res,
 Non aurum, argentumque ingens, non sydera cali.
 Quòd si laudatur qui dux armatus, & omni
 Robore florentis regni stipatus, aperto

Congressus campo, parua cum strage suorum
 Liquerit ingentes aduersæ partis acervos,
 Contrâque obnixos penitus deleuerit hostes:
 Victor ouans redit aureus, antiquique triumphi
 Præsefert speciem: sed enim si prætor in ampla
 Vrbe suum meliùs regimen ciuile tuetur:
 Si bona cuique ascribens litem interfecat omnem
 Maturus dona aspernantis iudicis usus,
 Iure quidem in cælum fama pernice volatu
 Surget, & ad nostros veniet cum laude nepotes:
 Quid non ô nati dulces magis ipse colonus
 Agrestis uigeat? claroque insignis honore
 Cantetur cunctis hisce efflorere superstes?
 Qui sine sanguineis effusis amnibus (atqui
 Cum largo sudore) sua haud defendere curat
 Iura & opes homini, sed dulcem in corpore vitam,
 Dulcem animam, dulces usque in pulmonibus auras
 Solus alit, solus fouet intra lumina frontis
 Dulces vitalis Phœbæa lampados ignes.
 Huic vos huic decuit frontem redimire coronis
 E lauro & quercu ô vates, huic carmina laudis
 Eximia plena & sacros modularier hymnos:
 Seu magis argutas libeat percurrere chordas
 Pectinis arte Lyra, siue altam efflantia vocem
 Viscera spiritibus sinuosa implere tubarum,
 Et longè resonare caua Tritonide concha.
 Nam quæ Musa solet stimulos sub pectore vobis
 Verrere Apollineos, atque inspirare furorem
 Diuinum, solos etiam virtutis alumnos

(Quales ij) meritos mandat celebrare canentes:
 " Non vili numo, non auri diuite summa,
 " Non fumis aula celestia vendere dona.
 Fama quidem est rata vota olim donasse Licium
 Paucis stirpe Anij longaeui in lege iugali
 Cretis virginibus, contactu vt vertere possent
 Omnia triticeam in messem, preciosaeue musta,
 Palladiumue oleam (non tam falicia cessit
 Dona Midæ) diuesque diu fuit usus in illis.
 Vt ne autem magis atque magis miremur, & ipsum
 Agricolam dignum laude inferiore putemus,
 Indulserit dei cunctis & ubique colonis,
 Idque etiam iurata palus Cocitia sanxit,
 Vt quocunque manus cultrices (tanta latet vis)
 Admouisse velint, scateant frumenta, racemique
 Arboribusque suis fructus pulchro ordine inundent.
 Sive incultus iners campus tribulisque rubisque
 Horreat, aut labrusca fluentibus undique ramis
 Luxurians succi nullius abortiat vuis,
 Seu tenues viridesque arbor arefcere factus
 Planè effeta sinat, poma aut oblita prioris
 Naturæ induerint alios syluestria succos,
 Cum primùm hirsutum impresso sulcabit aratro
 AEquor, & effusas vitis circummetet umbras
 Agricola, atque ipsos cultu exercere frequenti
 Degeneres, sterileque volet decidere truncos,
 Protinus ubertas longè effusissima frugum
 Inde sua in specie exundabit: cæcus vti fons
 Qui torpebat aquis, si iam effodiatur in alueum,

Mox replet cava saxa, nouisq̄ue supernatat oris.
 O quantum Dælos (Dælon ditione tenebat
 Rex Anius vatesq̄ue idem Phœbique sacerdos)
 Graciaq̄ue obstupuit tales venerata puellas?
 Quidni ergo agrestes aequè admirentur, & ipsis
 Saltem æquale decus persoluant vocibus omnes?
 Quidni hōsce emeritos malint cantare poëta,
 Quos placidi insequitur tanta indulgentia celi?
 Certè equidem (sic vera effari inspirat Apollo)
 Cuncti avidis animis hortari laudis amore,
 Omnibus in rebus studiis munire fauoris,
 Manè preces, lectamq̄ue bidentem offerre tonanti,
 Vt velit incolumes variis arcere periclis,
 Quin etiam & reges, Atridæ exempla sequuti,
 Deberent accire sibi atque adiungere agrestes.
 Verùm operis satis assiduis exercita membra,
 Paulatimque ruens in Iberas Hesperus undas
 Agricolam admonet in villam concedere tempus:
 Iam tum frugales mensas, tenuisq̄ue Liæi
 Et lymphæ liquidæ pariter duo pocula ponit:
 Deliciisq̄ue fruens agrestibus ilicet unâ
 Cum natis puerisq̄ue cibos decerpere cœpit.
 Hoc unum veteri aurata de gente relictum,
 (Heu mores sacri! heu melior pastoribus atas!)
 In primis seruans, commune sedile prementes,
 Communes epulas, communem haurire liquorem.
 Hic florentis opes horti, variūmq̄ue legumen
 Decoctum vice multiplici spumante in aheno
 Cum frusto sale conditi suis, aut bouis extis,

Hic dulces fructus, quos nobilis educat arbos
 Quæque, apponuntur: diuersa que copia lactis
 Concreti & liquidi sorbetur lancibus amplis:
 Præcipuè que sacra Cereris flauentia dona
 Igne laborata intersunt, & ab omnibus omnes
 Ante escas prima insumuntur: sic dea nostris
 Pro glande excussa celebrari debet in aris.
 Ut que cibi veniant meliores pectori hianti,
 Lata caterua mouet risu sique leuè sique cachinnos:
 Exultant nati, quibus arrisere parentes.
 Vnù sique è pueris custos gregis ordine pandet,
 Quì pascens hircus salicis virgulta nouella,
 Cornua dum crebris interserit obuia ramis,
 Cornibus intextis utrinq; pependerit hærens:
 Nec fuerit potis ullis viribus inde retentum
 Abstraxisse caput, sed virgarum undique sylua
 Casa captiuum tandem excessisse catenis.
 Exultant nati, quibus arrisere parentes.
 Assumptio que alius sermone, referre Myconis
 Lactea dona volet, quì dum primo ordine libans
 Imposita in gremio socios libare rogarit,
 Hei mihi sublato paulum pede protinus omnis
 Humor diffusus madefecit humumque sinumque
 Vestès que ipsius frustra sua damna gementis.
 Exultant nati, quibus arrisere parentes:
 Totaque turba hilaris puerum lusere gementem.
 Sed paulum sine me ad Touia procedere ripam
 Tiryre, quò fluit è saxosis collibus istis
 Riuis, & hac patula cuncteris in arboris umbra,

*Dum liquidum saliente (audin' leue murmur aquarum?)
Humore extinctaque siti, linguaque refecta,
Actutum melior sermone fluente reuertor.*

TIT.

*Mopse equidem nimius feruet calidi aëris æstus
Vt possit durare diu immutabile calum:
Ventus ut Arctoa spirat parcissimus ora,
Et uenis sudor breuis emanare repente
Incipit. hæc tantum ramis & frondibus ulmus
Densior auxilio est: tutosque à lumine solis
Ardentis defendit: eam neque enim ore micanti
Eualuit penetrare, & deinceps lapsus ab alto
Orbe suo multum minuit minuétque caloris.
Vade age sicca riga ora argenti riuuli in unda,
Protinus & redeas: ego circunfusa sub umbram
Vicinam intercæ compellam armenta gregesque,
Ne quicquam possint augere afflatibus ignes
Aestiuos nobis, donec uenit aptior hora
Pascendi, campoque patenti errare iubebo
Longius, & ventrem saturare virentibus herbis,
Vt melius vacuas reparent lacte ubere mammas.*

MENALCÆ

GERVASII SEPINI

SALMVREI AD HENRICVM

BELLAIVM ÆGLOGA QVARTA.

Tityrus, Mopsus.

A V D longum, dum Mopse si-
timque astumque leuare
Acceleras, (iam iam rediens) in
fonte moraris:

Sic tibi sic fiat pro dulci nectaris
haustu

Hæc aqua: sic Naïs uiuat, Sa-
tyrosque procaces

Vitet, cuius alit distillans urna
scatentes

Venas, unde fluit riuus per leuia saxa

Rauca sonans, quo plenius ora manúsque rigasti.

Gramineum, viden? ut redeunti è suauibus herbis

Struximus arte torum (postquam mox omne coactum est

Inde pecus) quo longæui ordine dicta recensens

Grata mihi, paulùm iam fessus molle sederes?

Mollitie nihil ista opus, ut senis enarremus

Cætera verba. tuus tantummodo Tityre pendens

Nostrò ex ore animus penitus calcaribus urget,

Vt melior lingua & facili sermone Menalcam

Sponte sequar, qui continuo est tali ore loquutus.

Sic simul illi epulas (inquit) gustare salubres,

Quas solet vna fames condire, placéntque palato

MOP.

Supra delicias raras terræque marisque,
 Externas & aues magno sæpe are redemptas,
 Et conuiuia regifico splendentia luxu.
 Nec magis agrestis baccis que auròque polita
 In patera musta epotat preciosa Falerni:
 Non Rhodia, aut quæ Lesbos alit, quæque in sula nati
 Clara Iouis cunis nostras finit aduehi in oras:
 (Id faciunt quibus est epulas variare decorum,
 Et crebro ventrem illicere irritamine obesum)
 Sed tantum exhaurit vitreo in cratere liquorem
 Andinum, exilemque; sitim restinguit Iacho
 Natiuo, ast solida sustentat pocula dextra,
 Nec metuit confusa malis aconita venenis,
 Aut strictum capiti impendentem respicit enssem:
 Quem male felices in tota sorte tyranni
 Formidant. quid vos nobis conferre iuuabit?
 Quamuis in Tyrio fucata murice palle
 Exornent nitidos artus, & fronte superba
 Impositum irradiet diadema, micansque tiaras,
 Regalesque manus onerent rutilantia sceptras,
 Nulla tamen vobis tollendi oblata potestas
 Lapsuram, heu miseri, confestim in tempora rupem.
 Quæ super exiguo firmamine tenuiter hærens,
 Pone sequens quòcumque pedes efferre libebit,
 Haut multum absimilis casura, funditus auream
 Cervicem subita perfringet & ossa ruina.
 Vosque in eo terrorum aestu videt actus in orbem
 Phæbus, siue ortus rubefacto lumine pingit,
 Et media ascendens conuexa caloribus ardet,

Seu serò Oceano fessas deflectit habenas,
 Et mundi tenebras accendere luce sorori
 Concedit. nulla arrident ante ora paratæ
 Mæsta dapes etiam geniales: nulla saporum
 Vis acuisse famen valeat, vinúmque suave
 Creditis (omnino nec vos sententia fallit
 Sæpius) in gemmante scipho liquidum esse venenum:
 Et nunquam grâuior prostrauit nausea Phineum
 Tractantem infectâsque epulas pollutâque vina
 Crebro contactu fædante supérque volatu
 » Dirarum volucrum (tantum offendisse tonantem
 » Flagitiis nocet, & pœnas atcescere diuûm)
 Quanta interueniunt vobis fastidia mensæ
 Diuitis, & vestro quondam ille inscribitur albo.
 O miseri, nec enim talis mihi gloria surgat
 Regnorum, aut trabeæ preciosæ insignia cingant
 Membra, sed in patula fago, Samiæue Liæum
 Delibem Andinum testa non vsque capaci
 » Feralis succi vllius. Natura beatæ
 » Solis esse dedit, qui norint degere cultu
 » Simplice, & exiguo contenti viuere aceruo.

Num vobis? a st ista satis memorare iuuabit.

Post sumptas epulas paulum iuuat aëris auris
 Indulgentem ouiumque bouumque inuisere septa
 Agrestem, ut sciat an numerus respondeat omnis:
 Seu fortasse aliquis deerrans agnûsue capæue
 Auiâ nunc solus balatibus impleat arua,
 Mittat & inuentum qui mox ceruice reportet:
 Seu grex compulsus totum completerit ouile,

*Vt firma obiecto præmuniat obice claustra,
Tutatus pecora haud ullis sibi prouida curis.*

*Iam verò stellæ (Phœbæa lampade clausa)
Maiores celo, iam nox amplexa supinas
Terras & maria & calum nigrantibus alis
Somno indulgendum lectoque accumbere suadent.
Confestim agricola exuitur, defessaque membra
Accipiunt ilisso in strata cubilia mundo:
(Nam tacitus modò prætereo, quî saepe sub alma
Arboris & patulæ & beneolentis dormiat umbra,
Dum tepidis Titan spargit sua lumina terris)
Irrepensque oculis taciti mellita soporis
Dulcedo, paulatim artus mulcere iacentes
Incipit, in tectis tranquilla silentia sidunt:
Olli grata quies proslata è pectore anhelò
Corporis exhaustas vires reficitque, fouetque,
Instauratque nouo exercendo manè labori:
Circum tecta fremunt zephirorum sibila amœna,
Incumbuntque suis somnum integrare susurris.
Tum saepe à diuis præsentis voce docetur
Agrestis, raptusque animum in penetralia celi
Exultim videt ætherias volitare figuras,
Et tenues vitas lato proludere catu:
Hic planè afflatur præfaga numinis aura,
Consiliùmque deùm puris ita sensibus haurit,
Vt vigilans memoret, nobisque futura minetur
Sape mala, aut meliora canat succedere fata.
Pastor uti Branchus stimulatus Apollinis æstro,
Eiusdémque etiam magno dilectus amore*

Prædixit ventura olim, lucóque residens
 Effudit cunctis oracula vera colonis.
 Quin puerum memini quondam è pastore fuisse
 Assumptum in regem, qui coram edoctus ab ipso
 Numine, sub sacris fidibus testudinis aureæ
 Mira suos cecinit portenta manere nepotes.
 » Sed rara (heu vicia impediunt) caelestia dona,
 » Rarior & Phæbi siquidem diuinior usus:
 - Ast saltem omnibus agricolis sub nocte silenti
 Dulces conceptus & leta insomnia mentem
 Sopitam recreant: iuuat in viridantia prata
 Et colles vario vestitos gramine saepe
 Cogere oves, tenerósque iugo sociare iuuenkos.
 Sæpe iuuat pinguem vicinum impensius hortum
 Excolere, & clausum circum depingere flore
 Multicolore sato herbarúmque viroribus almis.
 Sæpe etiam placet excudendo incumbere aratro,
 Et plaustro, & rastris sulcandis tenuiter aruis.
 Tantum oculis animi placidi obuersatus eorum
 Gestit imaginibus latis colludere Morpheus!
 Non ullis mens quassa tremit terroribus intus,
 Ne rumpat tenues aditus populator in armis.
 Nam quid in exigua contacta carice vili
 Pauperiore domo? in qua magni pondera nulla
 Auri occultantur. non cura mentis edaces
 Somnum agitant: quæ viuendi genus omne prementes
 Inficiunt vitæ melioris dulcia mella
 Pestiferis succis: sempérque immobile fidunt
 A tergo omni homini, vel equo pernice secutæ,

*Vel celeri rate velorúmque volantibus alis,
 Siue ille ardentis Lybiæ deserta pererrans
 Getulos, Numidásque petat, Garamantas, & Indos,
 Et Parthos, & Sauromatas, Thracásque, Getásque:
 Seu magis antra angusta cauernarúmque recessus
 Solus inire velit, latebras paritérque sequaces
 Illa ineunt, lecto iaceat, lectóque iacebunt,
 Et sæpe ipsum hominem non planè in morte relinquunt.
 Plebeiam vero sortem quamcunque prementes
 Hæc veniunt etiam, plebeia in sorte minores.
 At summa omnino incumbunt crudeliùs altos
 Diuexare animos procerum, neque rapta Notorum
 Turbinibus tantis feruent freta cæca procellis,
 Et Coro spirante quiescit mitior vnda.
 Quæ similis liquefacta coquens fornacibus amplis
 Sulphura, quæ paribus tot fluctuat æstibus Aethna?
 O si prodirent in lucem pectora eorum,
 Quàm varios in eis voluit fortuna tumultus!
 Qui quamuis habeant thalamos fulgore micantes
 Gemmarum, Tyrióque instratos molliter ostro,
 Non tamen hos sequitur famulo concessus egeno,
 Seruorúmque oculos, turbámque secutus inertem
 Somnus: ab insidiis metuit, qui scilicet olim
 Ferri acie oppressus crudeli morte iaceret
 Cum tot principibus, quorum maduere cruore
 Stricti enses, nisi fugisset deus alite planta
 Immortalis: ita auratis declinat ab aulis.
 Desertique ab eo sine dulci melle soporis,
 Non secus atque ornus robusta in colle patenti*

Impulsa aduersis violentibus undique ventis
 Concutitur late, sic summis fluctibus intus
 Curarum urgentur corda irrequieta potentum:
 Hac plena ô dulces pueri & sincera voluptas,
 Quam pariunt regni trabea imperiique tiaræ:
 Quamq; magis debere animum exaturare putabam
 Stultus ego: & lapidum auriq; effulgente nitore
 Inductus volui amplecti iuuenilibus annis:
 Postquam, eheu, citius (modò cerno) Palamona linquens,
 Destina ab ore senis breuiori tempore mella
 Hausissem: qui plura mihi enarrare solebat
 Quæ dixi: proque exundanti calirus hausta
 Noticia rerum socios ipsumq; docebat
 Me, quis motus agat feralem crine cometem,
 Vnde poli nunquam mergantur in æquoris undis,
 Quid Phæbe Phæbo velocior, humida fontis
 Quæ sit origo, mari unde superfluat vstus amaror.
 Quid plura? aulæ strepitum regesq; secutus,
 (Tum mihi prima oriens lanugo pinxerat ora)
 Indulsi vnus procerum seruire modestis
 Imperiis, tantum ut melius luxumq; valerem
 Contemplari, omnesq; domus regalis honores,
 Et studia, & mores, & opes, & fercula pompæ:
 Ast ego per spacium breue temporis aspera tanta
 Expertus, tantòsque ingrata mente labores,
 Tot fluctus animi, tempestatumq; procellas
 Internas in eis qui regia tecta sequuntur
 Cognoui, ut si omnes vobis deducere vellem,
 Antè velim numerare ignes stellantis Olympi,
H iij

Quasque altum pelagus voluit sub gurgite arenas:
 Aut ubi Vere nouo flores de cortice manant,
 Dicere quot vireant omni super arbore frondes.

Et primùm ingentem: At nos fœmina cogit agrestis
 Sermonem ad proprios etiam reuocare labores.

Qua duri ingrediens vestigia trita mariti,
 Cristatarum auium erumpentes nuper ab ovo
 Implumes fœtus calida sub matre reponens,
 Post paulum molli decocto semine pascit:
 Curamque anseribus teneris impendit eandem.
 Tecta columborum vix dum squalentia paucis
 Sordibus emundat, quos ipso in limine sæpe

Ora manúsque superstantes denso agmine granis
 Diuersis cibant, acris hyems dum regnat in aruis.

Solers cuncta domi locat ordine, curat ut omnis
 Parua licet niteat fuligine munda supellex.

Sæpe quidem exprimitur fiscella caseus illi,
 Et lactis pinguedo, & firma coagula plenis
 Vrnis fusa feri in solius flumine puro:

Vrbem adit æstiuis horis Phœbóque labante,
 Ciuibus exiguo precio venundat & aris

Inde refert species multas, tectóque recondit.
 Sæpe olus igne coquit, matutinóque labore

Defesso paulum festinat in arua marito:
 Solis ubi lentos cursus eludere paruis

Interea sumptis epulis iuuat ad tremulum aure
 Flamen, in herba alta florentis in arboris umbris.

Quin Cereri intrita in gremio feruente molatum
 Stillatim infundens tepidam, nudisque lacertis

(Vis quanta est) Cerealem inuersans undique massam,
Tandem educta focus calefactis liba perassat.

Quin etiam suscepto operi addit sedula partem
Noctis, & ad lychnum ardentem sub pollice tractat
Pensa, quibus valeat texendo excudere telam.

Manè autem magis atque magis componere mores
Flexilium natorum, & cerea pectora curat.

Illam sedens mollem mentem imbuat omnibus almis
Præceptis, monitisque, & religionem deorum:

Intusque exhausto dulci sermone parentis,
Non secus atque recens ursinus fœtus (ab antro

Quem raptum cicurare agrestis debeat olim)
Nondum ursus, lingua matris mulcentis & ore

Apsiduo lambente effingitur, ursaque tandem
Leta mari similem nitatur ad vbera volui:

Sic illi sensim efformantur dulce loquelis
Maternis, patrèmq; secuti passibus æquis
Cælestem frugum authorem prece semper adorant.

Cum verò festusque dies atque ocia lata
Rure interueniunt, comitante uxore sub adem

Sacratam ipse suos genitor deducit alumnos,
Inuitans teneram sobolem ad libamina diuûm.

Sertisque ornatis incumbens cernuus aris
Longa ex puro animo nunc fundit ad æthera vota,

Nunc contemplatus summi admiranda parentis
Facta haurit pleno diuinam in pectore lucem:

Tum grege pro toto lustralibus hostia flammis
Aut agnus tener aut vitulus mactatur: (& omnes
Primitias pingues magis usque altaribus offert)

Fumidus ad superos vapor euolat, almâque rursum
 Numina deuota venerati mente recedunt.
 Hæc pietas, hæc sacra fides, natîsque relicta
 Exempla, ut teneant venienti atate nepotes:
 Quis uita indulgens studiis rectique probique
 Respondet, seruân'sque suum incorrupta tenorem.
 Vnde oritur diuis ut simus maxima cura:
 Sicque amplectantur nos, ut fulgentis Olympi
 Syderaque, & ventos, & terram, & flumina, & ignes
 Inclinare suum uideamus sponte fauorem
 Nobis: tantùm omnis sceleris secura potest mens!
 Non ita contemptor superum & pollutus ab omni
 Culpa, quem metus acer agit vel tuta uereri
 Omnia, seu strepitum moueat quassa arbor inanem,
 Seu late incidat Austrorum uolentia maior,
 Sive tremat paulum telluris plenior aluus:
 Precipueque magis glomeratis nubibus atris
 Cum Phæbus tenebras & fulgura iniqua minatur.
 Haud potis includi excrescens calor intus anhelat,
 Igne micat crebro æther fissis undique rimis,
 Cum iam porta tonat Iouis, atque tonitrua rumpunt
 Desuper, & totum percurrunt murmura cælum.
 Ecce imbres subito funduntur ab aëris oris
 In terras, magnique pluunt de nubibus amnes:
 Regnatôrque deum dextra librante trifulca
 Fulmina præcipitat, vibrân'sque incendia ab alto
 Aut laceram quercum, aut prostrata palatia turbat.
 Mox stupet, in latebras fugit, inuia querit, & ardet
 Sub terris fodisse latem, lucique negari

Impius, hæc animum sceleratum dira premit vis,
 Ultriceſque dea armata ſerpentibus atris.
 Aſt licet obſcura includat ſibi tecta cauerna,
 Quoque latet ceco vates Trophonius antro,
 Ipſe pater ſuperùm (eſi humani ſæpe cruoris
 Parcus in Iſmaris conſumit tela pruinas)
 Non tamen occultum ignorans ſcrutabitur acri
 Rimatus face, tranſfixumque retrudet iniquum
 Ad ſtyga ſpirantem hærentes ſub pectore flammas.
 Hos ignes, atque has contortas lampadas æquo
 Ab loue non unquam metuit ſtupefactus agreſtis:
 Quem ſua defendit probitas, ſiquæ ipſa repente
 Machina corrueret diuerſis fracta ruinis,
 Hæ tamen omnino ſecurum mente ferirent
 Agricolam: talis fiducia numinis illi eſt.

Talis erat quondam reſidens in monte Lyceo,
 Ante etiam aduentum Saturni à vertice Olympi,
 Gens Tegeæa, prior luna & radiantibus aſtris.
 (Vnde tot exorti paſtores Arcades olim
 Nunc etiam externis longè celebrantur in oris)
 Quæ nata arboreis ramis & robore trunci,
 Quales Atticæ apes, dum ſenſim aluearibus arctis
 Mella ſua excudunt certatim floribus aureis
 Decerptis, paruos fætus ex floribus iisdem
 Ore legunt nulla venere atque cupidine natos:
 Sic illi primis cum frondibus editi in auras
 Reptabant primum manibus ſine more ſine uſu:
 Poſt ubi firmavit vires maturior ætas,
 Indulgere bonis ruris cæpere ſequaci

Natiuo genio: ac tantus fuit ardor honesti
 Ut nulli planè socium violare liceret:
 Mansuetique ideo parebant sponte leones.
 Ludebat lupus inter oues, gelidaque cicutæ
 Herba, latensque suis innoxia vipera in antris
 Non in se causam læthi præsentis alebant.
 Nullus adhuc Polyphemus erat, turbaque deorum
 Nondum ausi bellum crudele inferre Gigantes.
 Omnia facta sinu effundebat terra, iubente
 Natura, quam quisque sibi dominamque ducemque
 Optabat, sælixque ideo, spumantibus alueis
 Lacte fruebatur, ripaque virente recumbens
 Bacchaum sitiens hauribat ab amne liquorem.
 O quàm dulce fuit cum illis traducere vitam!
 Et contemplandæ naturæ impendere curas!
 Hei mihi, cur unquam stellis sua nomina nautæ
 Imposuere? quid Vrsa duplex, quid Piscis, & Angues
 Insedere polis? Eurique Notique fuerunt?
 Ex illo scelus omne homines peruasit, & orbi
 Quàm lato incubuere ingentes undique clades:
 Morborum horrendæ sensim irrupere cateruæ:
 Sed magis atque magis bellorum incommoda passim
 Orta suis spoliant agros cultoribus almis.
 Missa phalanx equitum hostilis populare repente
 Irruet (in Belgis mala quæ modò facta videtis)
 Vicum, eheu, penetrans intercipit intus agrestes:
 Fractisque irrumpens tectis, natósque, patrémque,
 Vxorémque simul plerúmque interficit: unà
 Illorum sparsim effuso coëunte cruore.

Inde rapit prædam facilem sibi, vinâque vasis
 Excudit effossis, natat ebria cella Lixio
 Vndante & tellus paulatim perbibit aluo,
 Cum siccis stipulis flammam admouet, omniâque igne
 Igne cremat populator eques, mantilia, mensas,
 Et segetem, & paleas, lectúmque, domúmque fauillis
 Iam longè collucentem: leuitérque recedens
 Pergit in arua alios iterum vastare penates.
 Rumore audito vicinus rusticus horret
 Exanguis, mox assumens stridentia plaustra,
 Seruato ære omni, vestésque, thorúmque iugalem,
 Vxorémque super, natósque imponit, & agnis
 Cum toto grege cum vitulis bobúsque relictis,
 (Nulla mora est sæuúsque mapalibus imminet hostis)
 Decessum domini lugentibus, ocyùs inde
 Aufugiunt quocunque vocat fortuna per orbem:
 Tarbellos alijs, circumsitâque arua Garumna,
 Pars Ararim, Rhodanúmque petunt, Salmurea quidam
 Mœnia, propitijs Ligeris que fluenta sequuntur.
 Quis furor iste sacer? rabies quæ tanta nocendi
 Impie iò miles? cruda truculentior omni
 Tigride? ut innocuum cultorem regis Olympi,
 (Qui curam ipsius vitæque necis que reseruat)
 Cominus intrepidus diro ausis sternere ferro?
 Hic pictatis honos? hæc reddis magna laborum
 Præmia? quòd tibi quòd cunctis alimenta ministret,
 Atque omnes lanis vel reges vestiat ipsos?
 Quæ tibi digna satis pro talibus imprecer ausis?
 Hac factus pressim, lachrymâque per ora voluta.

Vndabant oculis, cœpit cum talibus AËgon.
 Ne lachrymeris (ait) pater, & nos sæpe videntes
 Fleuimus incaſſum miſerati incommoda tanta,
 Méque horum memini sæpe ingemuiſſe dolore.
 Proſequere ô potiùs bona iam tibi cœpta referri
 Andini agricolæ, meritas qui ſoluere grates
 Cælicolis debet, quòd tantùm diſtet ab illis
 Marte locis feruentibus, aſt ſecurus ubique
 Diuitiis ruris tranquilla in parte fruatur.
 Cui ſenior, luſtæ hæ lachrymæ, ſletuſque ruinis
 Tantiſ impenſi iure incluſere loquentis
 Vocem. ſed quoniam ſuperi tali indole vobis
 Dotauere animum, paritérque doletis acerbis
 Iacturas miſerorum, equidem ſequar eia age cœptum
 Sermonem, & reliquos memorabo agreſtis honores.
 Sed dabitur requies in craſtina lumina ſolis
 O pueri, ſi talis erit ſententia vobis.
 Nos contra: Tecum alme parens ſentire neceſſe eſt,
 Noſque tibi quacunque dies parere videbit.
 His dictis viridi exedra ſurreximus omnes.

TIT.

Quæ Mopſe exhaustis pelagique Notique furore
 Tempeſtas tranquilla ſolet contingere nautis,
 Is ſermo tuus in noſtras dulciſſimus aures
 Inſluit, atque animæ læuis linit aſpera noſtra.
 Heu quæ me rapuit mala cornix omine læuo,
 Quo minùs ad tales epulas conuiuia venirem?
 Et nos (experti plerùmque) amat ipſe Menalcas.
 Haud tamen omnino fruſtrari incerta mihi mens
 Præſagit, ſed quæ longæui dicta ſuperſint

Sponte

Sponte secuturum sub primos luminis ortus
 Confidit: quæ sola mora est concessa Menalcæ:
 Atque animos requie modica reparare iuuabit.
 Intereà pecus omne (die quæ gratior hora est)
 Pascemus saturum dum Batide vesper ab ora
 Exurgens terrisque monens incumbere noctem
 In sua ab herbosis reuocabit ouilia campis.

MENALCÆ

GERVASII SEPINI

SALMVREI AD HENRICVM

BELLAIVM ÆGLOGA QVINTA.

Tityrus, Mopsus.

ENISTI tandem, concede sub TIT.
 arboris huius

Vmbram agedū Mopse, et quæ
 restant dicta Menalca,

Dulci illo ore mihi iam iam nar-
 rare memento.

Presagis equidem, multusque MOP.
 excussus ab æthra

Per noctem fulgórque fragórque
 ó Tityre firmant

Vt merito cæli possis interpretres haberi,

Tanta fides fuit ominibus. viden' æthera apertum?

Sudane tempestas, an adhuc grauis imminet imber?

Non pluuie impendent, sed tantum flatibus almis

Iam zephyrus spirans inducet in æteris oris

TIT.

Temperiem dulcem. verùm mora longa nec ullus
Intereà Hyblaens stillat liquor ore senili.

Eia age sermonem potiùs memorare Menalcæ
Addeceat, ne Mopse animum frustreris hiantem.

MOP.

Quando sub ramis fagi consedimus ambo,
Per syluam cuius, radios dispergere molles
Tralucens Phæbus valeat, residèsq; fouere,
Iam vultum compone, senex ita farier infir.
Quod votis optastis (ait) quod sæpe Menalcam
Longæuum rogastis, adest. ego ritè recordor
Quas prius ore preces fudistis, ut omnia ruris
Commoda narrarem: visum est mihi denique vobis
Indulgere, magisque istos impendere soles
Æstiuos, nobisque etiam lecto omine festos.
Verùm iam longi filo sermonis amorem
Ipsius ruris satis instillasse videmur.
Ecquid enim ò nati dulces subiungere possim
Prætereà? quamuis propiori afflaret ab ipso
Ore Iouis, totùmque haurirem pectore Phæbum,
Nequicquam fructus aut vitæ agrestis honores
Omnes assequerer, tanto super agmine inundant.
Est morbo affectis præsens medicina dolorum,
Est ea certa salus curis ingentibus agris.
Siue aliquem media de plebe infestat Erynnis
Vindictæ desiderio, aut formidine mortis,
Aut odio vitæ, aut grauiori pondere rerum
Magnarum, ut ne homini sit respirare potestas,
Cum primùm rura accedet, densùmque salictum
Tondebit, truncæue ex ulmo alueare cauabit,

Cratémue

Cratémue intexet, vitæque vacabit agresti,
 Paulatim ecce furor, quicumque, effugerit omnis,
 Primæque libertas animi noua pinxerit ora.
 Seu magis offensus crescenti principis ira
 Quis procerum, iussusque, domum concedere ab aula
 Inuidia circumuentus laqueisque potentum
 Nominis insignem iacturam fecerit: ille
 Nuper honoribus effulgens, densaque, caterua
 Stipatus, populi mordaci scommate inertis
 Carpitur, atque breues reliquos inglorius annos
 Tristis agit. si forte manum traducat ad agri-
 Culturam, exutaque velit torpedine mentis
 Et cucumim ferere, & te ventre cucurbita bino
 Turgentem & stellata rosaria pollice acuto
 Mane nouo metere, & violaria in ordine pulchro
 Instruere & quandoque rigare pluentibus undis
 Clepsidra, atque omnes terrarum ediscere vires:
 Certè equidem hac ratione suum sensim obruet ingens
 Dedecus, & vulnus fama instaurabit hiantis.
 Non fuga talis erit vita, at quaesita voluptas
 Plenior à magno meliorem denique frugem
 Maturante viro: & agens ea proferet æuum
 Longius, & forsan postquam fortuna ferentem
 Omnia vexarit satis, ipsum alterna reuisens
 In melius referet primæque in sede locabit.
 Cæca alius flamma ò nati aestuat intus anhelans?
 Actaque tela Cupidineis (vis quanta) lacertis
 Corde hausit? dolet in medio malè saucius ictu,
 Quisquis is est, gemitusque dolor iam lapsus ad ossa

Exprimit, erumpunt suspiria pectore ab imo,
 Distillantque oculis lachryma largo imbre pluentes.
 Nulla quies (quid Mopse rubor tibi protinus ora
 Pinxit: age errorem agnoscis, tandemque retractas
 Quo volumus meliorem modo) nulla herba salubris,
 Carmina nulla iuuant, nullis medicatibus artes
 Phœbæ sanant etiam immedicabile vulnus.
 Quid fiet misero? qua denique possit opis vi
 A peste, à mortis crudeli fauce reduci?
 Vna medela iugum de firmæ robore fagi
 Aptare, aut furcam aut vallum teretemue cylindrum,
 Aut fœtas curare boues, pecorûe tenello
 Duram arcere hyemem substratis mollibus herbis,
 Aut pulli iuuenes animos iramque rebellem
 Sæpe domare lupis, prensarêque cornua tauri,
 Et planè irrequietum aliquem exercere laborem.
 Inter-ea ecquis alat conceptas pectore flammâs?
 Nec potiùs malefani obliuia potet amoris?
 Qualis & Oceano commoto à sedibus imis
 Tutus ab Austorum undarûmque furoribus vnus
 Vexatas naues placido sinus excipit alueo:
 Talis & agrestis vita indulgere medelam
 Omni homini misero solct, exercere volentem
 Sese in ea à cunctis tutabitur vna ruinis.
 Quòd si etiam agrestes operæ tam grata ministrant
 Gaudia, & immensa cumulantur fruge labores,
 Ecquæ ludorum est tandem statuenda voluptas?
 Quæ dulcedo, atque oblectamen in omnibus illis?
 Hic mihi vasta maris facies aperitur arandi

Exigua lintre: heu demum quibus orbis in oris,
 Quo portu dabitur confectos sistere cursus?
 Sed Zephyri tenuis crispatur flatibus vnda,
 Et cælum arridens iam pridem inuitat in æquor:
 Eia agite impellit qua numinis aura sequamur.

Vere nouo insidens cum Tauri cornibus aureis
 Sol flamma leni tepet, & prima incipit æstas:
 Iamque hyemem exactam garrire haud cessat hirundo,
 Iam vernant agri, iam formosissimus annus.
 Per querceta vagans densa & coryleta colonus
 Lustrat ubique lupa, vulpis, melisque latebras:
 Inde domo educens vocales ore molossos
 Robustusque, acrésque animis, & nare sagaces,
 (Quos spumante sero complures pascit in vsus)
 Incuruo ferro multam euertitque cauátque
 Tellurem, donec sensim patet eminus amplis
 Instratus foliis & molli gramine nidus:
 Iam catuli mussant, iam circumsistente canum vi
 Latratu ferientum auras, cursu alite mater
 Dentibus infrendens, frustra defensa cauerna
 Exit, ea egrediens rapitur, laniatáque pellem
 Mordicus, exoluit cunctas ibi morte rapinas.
 Tum factus queruli effodiuuntur: iamque reperti
 Qui feritate omni exuta plerúmque iuuarent.

Sæpe etiam media in sylua sine cassibus ullis
 Atque plagis, multa agrestes strauere luporum
 Corpora. conueniunt pariter magno agmine vicis
 Omnibus: hic funda armatus Balearis habenis,
 Hic furca, rapit ille sudem, rapit ille securem,

Lucida gesa alij, & nodosam robore clauam.
 Sparsiſque in breuibus ſpaciis, cuſtode coronant
 Hos atque hos abitus, lucúmque indagine cingunt.
 Tum greſſus lentos virgentes ordine longo,
 Clamores tollunt ingentes, unde profunde
 Inſonuerunt umbræ, crebrisque ululatis omnis
 Sylua boat. iam iam medium diſcernere ſaltum
 Incipiunt, iam iam propius glomerantur in orbem;
 Ecce Lycaonius fugiens in ſepibus altis
 (Quas intexuerant virgultis fortibus antea)
 Hæret, rimaturque ferus quæ erumpere poſſit:
 Interea agreſtes turbare, atque undique tela
 Librare, & tandem conſigere vulnere largo
 Comminus, undantique iniectis turbine ſaxis
 Aut hic obruere, aut plauſtro ſtridente cruentam
 In vicum prædam longo vectare triumpho.

Nec minus in calle anguſto, quæ peruius uſus
 Vulpibus, inſidias tendit laqueosque latentis.

Atque etiam ſparſos per denſa arbuſta rubosque
 Multiplices auium ſcrutatur lumine nidos.

Ipſe ſedens vocem premit, & iam iam alma volucris
 E paſtu rediens volat ecce in margine nidi:

Extat ouans & hians fæctus, latisque querelis
 Applaudit matri: illa fouet mulcentibus alis

Progeniem paruam, plenâſque ore ingerit eſcas.
 Confeſtim abſenti natosque domumque colonus

Furatur, nutritque; ferens in tecta, benigno
 Victu: cumque valent pinnis innare per auras,

Et per ſe tenero iam paſci ſemina roſtro,

Includit caueis, sed enim quandoque patentem
 Angustumque locum obseruat, quem pariete clausum
 Hic illic humili super integit imbrice tecti,
 Sponte sua medium linquens spirantibus auris
 Expositum, & flammis Phœbi irradiantis apertum:
 Quod ferro exili intexto præterdit utroque
 Ab latere, in cratis formamque modumque saligne,
 Ut penitus spes nulla fuga, via nulla superfit.
 Vna intus virgula ferit, quæ riuulus undis
 Irrigat. omne auium genus illis sedibus arctis
 Liberius sinit usque hilari proludere catu.
 Hic passer, turturque, corisque, columba, coturnix,
 Curuca, & perdix, acredula, sturnus, acantisque,
 Et pleraque alia pascuntur, & ora resoluunt
 In cantus teneris assuetæ carceri ab annis.

Iam vero Cancræ conscendit brachia Titan:
 Dispergitque æstas male grata incendia calo,
 Scuit & in fluuios pecudesque armenta que lata
 Inflammans iras siccósque Leonis hiatus.
 Agricola ut rapidos æstus declinet, in umbras
 Concedit cuiusdam antri, si in fornacis arcum
 Aut tophus scaber aut pumex latebrosus ab ipsa
 Natura effodiatur, & intus præbeat amplas
 (Quo plures nimbum fugiant quandoque) latebras.
 Qualis ea est spelunca breuis, qua sæpe solemus
 Aetherios ignes vitare, huic limen inumbrant
 Labruscam amplexans hederam mistósque corimbos:
 Vallat utrumque latus saluunca intexta roseis:
 Dorsum scæna umbrosa premit, quam Thracia pellex

*V*sque colit, geniumque loci subscripta notat frons,
 NATURÆ SACRVM: ingressis nulla arte polita
Rupes hic illic natua sedilia prabet.
Sed quid ego exornare velim? Mopse illa cauerna est
Nota tibi, saxo interea occultatur opaco
Agrestis, Phœbai æstus solatia quaerens:
Illicque indulget studiis recreantibus, alto
Donec ab orbe ruens sol longas proferat umbras.
Iamque inde egressus valles & prata pererrans
Lustrat cuncta oculis: hunc atque hunc pollice acuto
Demessum florem admiratur: quis color insit
Olli albus, flauens, croceus, vitreusue, nigerue,
Puniceus, Tyrius, viridis, glaucusue, rubensue,
Et queis confusis natura industria lufit.
Tum formam aduertit, quanam ratione modoque
Structa, quis ordo, quot in fibras diuisa, quid artis
Emineat: quis verò omnes canat ore figurat?
Iam qualis sit odor, quam suaues misceat auras,
Tristesue expirans scrutatur nare sagaci.
Denique quem succi humorem radicibus imis
Imbuat, in quali morbo, qualisue dolore
Præsens auxilium veniat perpendit agrestis.
Hiscæ simul tritis planè oblita corpora circum
Deponunt turpem scabiem, lentasque podagras:
Tussis anhelesuum & febres curantur ab illis.
Fortia robusti tauri validaque iuuenca
Membra aliis, aliis ouium agnorumque fouentur
Exiles artus, longaque à morte resurgunt
Mollibus & sensim, quia vis & vita tenella est.

Quid

Quid plura ô nati dulces? nulla altius arbos
 Erigitur, nulla erumpunt virgulta nouella,
 Nullus ubique frutex tenuis, nulla edita primo
 Herba solo, quam non studiosè obseruet inhaerens
 Infixis oculis infixæ & mente colonus,
 Quando sol propius gelidas euectus ad Arctos,
 Iuræque festa vetant aliquem exercere laborem.
 Quod si quid dignum scitu deprendere possit,
 Quod iuuet, atque uelit venturos nosse minores,
 Mucrone exiguo (veterum diuina secutus
 Exempla) hic illic scribens super arbore molli
 Firmato cogit paulatim inolescere libro.
 Nulla alnus, nulla in triniis patet obuia fagus,
 Quam non inuentis monitisque salubribus ornet.
 Forsam & in vario calle aspicit inter eundem
 Formicarum agmen, subito consistit, ibique
 Contemplatur humum assiduo feruore moueri.
 Ecce alias vacuas campis exire tuenti,
 Occurrunt alie grauiori pondere onustæ:
 Obrudunt humeris fessa quandoque ferendo,
 Aut tres obnixæ collectis viribus unâ
 Conuectant onus iniustum, pars lingua minuta,
 Pars frustum pomi, plures frumenta reportant:
 Vim quibus omnino genitalem dente recidunt,
 Ne quicquam radicis agant tellure sepulta,
 Sicq; hyemem in sterilem tecto conclusa reponunt.
 Qualis vicina arbor humo defixa superstat,
 Talis & agricola ora leuans immobilis haret,
 Is mentem stupor hausit, & admiranda deæ vis,

Quæ tribuit vitam, motumque animumque sagacem
 Tam breuibus membris: ô quæ diuina potestas!

Inde pedem referens lassum fortassis eundo
 Gramineum viridemque torum florentibus herbis
 Instratum inquit: paulumque in cespite molli
 Sidet ibi pedibus requiemque moramque daturus,
 Ni iam quarta sitim inflammarit faucibus hora.
 Tunc etenim alueolum accedet, qui purior omni
 Electro largis per campum defluat undis.
 Pronusque in scatebræ riuos; ceruice supina,
 Delibabit aquas palmæ craterè vel ore
 Admoto lymphis, linguâque in fonte resecta,
 Membra reclinabit viridanti in margine ripæ,
 Dum fumum exhalent villarum culmina in auras.

Sæpe equidem latebris egressus, ut omnia lustret
 Irritetque famem, summi fastigia montis
 Exuperare gradu celeri contendet agrestis:
 Si quis erit salebris crebrâque crepidine dura
 Arduus ascensu: tandemque in vertice inherens
 Molle quiescet ibi, donec raro agmine nubes
 Induere auratos labenti à sole colores
 Miratus, noctisque procul reuolantibus alis
 Longa repercusso fulgere crepuscula celo
 Eminus aspectans, gressum sub tecta reducit.

Sæpe etiam in prato beneolente sub arboris umbris
 Molles captabit somnos, ubi nullus ab antro
 In spiras sua membra plicat colubæruè, sitimue
 Vrenti inspirat morso lita sanguine dyspas.

Interea Tonia Ligerisque in flumine pubes

Rustica consutos scirpos longo ordine iuncis
 Intexens, laterumque premens extrema tenaci
 Vimine, tuto altis in aquis proludere discunt.

Sed sensim in dulcem à rapido delabimur aestu
 Temperiem, aequalè que diem librauit ab axe
 Stellifero Phæbus: iam iam videt acre minari
 Scorpion in stimulo, nigrumque armare venenum:
 Irrumpit tamen atque feræ membra obuia calcat.
 Tum cultor ruris volucres inuoluere quærens
 Reti fallace, antè quidem dape pellice inescat:
 Post illud tendens amite, & fæno undique celans,
 Luce orta obseruat, si quæ de more volarint
 Primum auidæ ad pastum ignare fraudisque doli que.
 Mox ubi turmatim pasci eminus aspicit, ecce
 Oblongum intorquet præceps in terga rudentem:
 Et capte insidiis trepidare, abituque fugacem
 Querere aues, sed iam aucupis ora inimica propinquant,
 Atque manu lectæ non ampliùs aère aperto
 Colludent, dulci nec libertate fruuntur.

Sic illæ in solido, sic illæ queatur in vnda
 Sæpe natans fluuiialis anas, sic improbus anser.

Atque etiam densos sturnos pernice volatu
 Excutit, exili inuisato fune duorum
 Siue trium iniecto pedibus, rursumque sub autas
 Ad socia agmina letanti clamore volantum.

Sed magis in laqueos pellit dulcedine cantus.
 Ipse sub occasum solis virgulta saligna
 Decidit falce effusos pendentia ramos:
 Quos nudat foliis, altaque recondit in herba.

Hinc pratum legit excipiens tantum arboris umbras
 Vnius, circumque iacens patet undique campus.
 Iamque leuis truncum ascendit syluamque fluentem
 Demetit, & quantum satis est in stipite linquens
 Ornat, & insertim constringit vimine agrestis.
 Nox orbem tacitum piceis amplectitur alis.
 Inde ubi prima dies sensum laxare tenebras
 Ceperit, exurgens stratis citus ipse colonus,
 Inclusas caueis volucres, viscumque (iuuante
 Duntaxat puero) panemque vuasque recentes
 Fert secum, & salicis virgulta latentia sumens
 Peruenit in pratum: iam visco obducere ramos
 Frondibus excussos, iam figere in arbore summa
 Extantes cepit: iam iam circundare truncum
 Atque auium arguta instat late ambire corona:
 Mox fugit in latebras: & cunctis rite peractis
 Ecce recens Phœbus tubro caput exerit Indo
 Aureus. interea proludere in aëris oris,
 Dulcibus & numeris garrire ac credula, acantisque,
 Et pleraque alia: quibus occinere ore vocanti
 Nostra, & pellaci cantu irretire volantes:
 Turma illecta modis gaudent, propiusque petentes
 Frondosam incauta syluam (ut sit plena voluptas)
 Insidunt ramis: vix dum, & pernibus alis
 In visco hærentes pendent: volat ocior Euro
 Et legit incassum strepitantes rusticus, atque
 Rursus abit, rursusque volans legit arbore plures.
 Sic ille in campo ad medium solem usque moratur,
 Inde grauis præda numerosa in tecta recedit.

Quid

Quid dicam, ut plerúmque in ea conualle virenti,
 Quæ Touiam ripis claudens interiacet vrbí,
 Strimoniámque gruem & canentem sistat olorem?

Tunc etiam varia lepores captare iuuaret
 Arte, sed hos, ceruúmque aprúmque relinquit agrestis
 Nobilibus, suáque arma, plagas, venabula, & Vmbrum,
 Et varium accipitrem, cui ludicra ardea præda est:
 Noster cornicem tantùm, picámque loquacem,
 Et pluuium picum, & merulam, raucúmque palumbum
 Illaqueat. Verùm Phæbo subeunte fluentem
 Vrnam, iam rapidus Boreas caua nubila differt:
 Et Ligerim stringens glaciali frigore, crustis
 Marmoreisq; premit tabulis, iamque ebria largo
 Imbre superfuso sicco sola durat hiatu,
 Aruáque Riphæis offundit nostra pruinis.
 Rure quid interea fieri credamus? agrestis
 Pubes sudoris plenos exquirere lusus:
 Et certare iuuat cursu, luctaq; palestris
 Indulgere: ecquis melior fundáque rotandis
 Saxis, figendisq; arcu stridente sagittis:
 Et torquere sudem ferratam, & longiùs orbem
 E silice excusum vibrare animosa voluptas
 Urget: qua longis memorarem singula verbis,
 Ni tempus moneat terris aduertere lintrem:
 Nostis enim, neque nos ideo memorare necesse est:
 Non magis atque illos pueriles, verberere crebro
 Actum turbonem, oscilla, orbiculúmque, trochúmque,
 Quos omnes sileo, me quando Palilia sacra
 Increpitant serum, atque moras sine fine trahentem.

Postquam ergo veneranda Pales placata bidente est
 Mactata, atque epulis genialibus ilicet omnis
 Pastorum agrestumque manus recreata leuauit
 Ore famem, dulces luci frondentis in umbras
 Conueniunt densi & læto clamore frementes.
 Hic quos fama effert insignes cantibus utris
 Inflati, variæque arguta voce cicuta:
 Hic quos longa sitis stimulat iamiamque fruendi
 Dulcisonis numeris, quæ longè maxima turba est.
 Omnibus impositæque virent in fronte coronæ
 Baccaris è foliis, quibus à grege fascinus omnis
 Arceri valet: & pendentia in ordine longo
 Præmia magna patent victoris, honestæque pugna
 Sub docta crebri modò iudicis incipit aure.

Hic canit unde horum sacrorum exordia, & olim
 Quî Romanæ urbis fundator fecerit illa
 Primus: ut omne pecus sacra lustrauerit unda,
 Propitiâque Palem modulatus ouilia circum
 Augendæ uberius fæturæ induxerit artem.
 His iungit Panos merita, atque ipsius ephæbi
 Pastoris vanos ignes in arundine prima.

Ille famem ieiuna vrentem Erisichthonis ora
 Cantabit, scænasque dea meditabitur iras,
 Quòd sacris Cereris lucis inferre bipennem
 Ausus, Hamadryadum placidas euerterit umbras.
 Tum membra Hippolyti crudelis amore noueræ
 Dilaniata refert: heu quis furor? hisce cruentis
 Supplicii indignus eras, quia vita placebat
 Agrestis, quia rura volens syluâsque colebas.

*Nec magis ipse canum rabie Autonoeius heros
 Dignus erat, qui saepe feras per lustra secutus,
 Cum fors an lassus venatu improvidus antrum
 Ingrediens, nudæ cecidisset in ora Diana
 Præda fuit canibus: saltem heu concedere vitam
 Debuit incauto iuveni, quæ Parthenopæum
 Propter idem pharetra donatum dulcis amarat.
 Ecquid in hoc scuit, visa est quæ mitis in illo?
 Hinc Baucis coniuxque hilares sub paupere tecto
 Excipiunt, mensisque inuitant numina egenis:
 Mercedemque suæ pietatis vertice frondes
 Parturiunt ambo inclusi sub cortice molli.*

*Post hunc alter erit qui formosæ ora puellæ,
 Mentisque egregias dotes celebrare canendo
 Contendat. veluti nuper stimulatus amore
 Mopse tuam longo illustrasti carmine Nisam:
 Quod præciosa inter piscandum lecta Sicano
 Dona salo, muscum, & baccam, atque corallia rubra,
 Cumque suis donis dominum contempsit Iolam,
 Nec minus & mâla, & multo sudore receptos
 Capreolos, sturnumque argutum saepe ferentem
 Illa animo haud humili Damonem spreuit, ut unum
 Sponte sua Mopsum dignata sequatur amantem.
 Macte equidem, cuius flammis votisque pudicis
 Talis virgo (oculi radios hausere decoris,
 Virtutem insignit fama) indulgere fauorem
 Annuat. ecquæ autem dementia ceperat omnem
 Sensum animi? cum tu fidibus modo flebile carmen,
 Tu tristes acri effundebas voce querelas?*

Tu fractos gemitus imo de pectore rumpens,
 Tu lachrymis largo imbri fluentibus ora rigabas.
 Nec magis insanit stimulante agitata Liæo
 Manas, ubi in sylvis pellémque hastámque coruscans
 Euohæ Bacchæ fremit, quàm sepe urgente furoris
 Oestro raptus agebaris. quis finis amorum
 Tantorum? ecquæ vrit mentem expectata voluptas?
 Casta (ut opinor) ea est, tàmque insigni indole nata
 Nisæ Dionæum præcingit pectore ceston.
 Atque tuos ideò haud possum excusare labores
 Onate, & damnare placet quoscumque calores
 Præterea, quibus vllus inest furor, aut Venus exlex,
 (Nam permissus Hymen) ipsos quisquis male sanus
 Gustabit dulces, atque experietur amicos.
 Nam quid in his frugis versato accrescit amanti?
 Quæ merces? nisi mente recepta plena dolorum
 Vis stimulan, præceptisque ingrata modestia culpæ?
 Non etiam meministi Iphim, Miletida, Ceneum,
 Et quos talis amor ferali tabe peremit?
 Omne agendum pondus reice, & sudore frequenti
 Terge ó Mopse animi labes, iamque alter ab illo es.
 Dicam etiam reliquis pastoribus argumenta
 Cantata in calamis? & Adonim, & Atlantis, & AEmi
 Inuersas formas? Dryopénque, Acimq;, Hyriemq;,
 Halcionem, & Cyanem, & Procrim, & Niobem, Hippo-
 menémque,
 Et quæcúmque alia inspirat non unicus ardor?
 Antè rotis lassis subsistet in æquore Ibero
 Phæbus, & in mundo nox intempesta silebit:

Dum Cererem, dum Bacchum illi, dū Pallada, & omnes
 Sæpe deos celebrant: resonant modulatibus antra
 Vicina, exultat nemus, & vocalis imago.
 Tum proclamati victores ordine plausum
 Ingentem accipiunt, & honore præmia pugna.
 Hic sculptum graphica arte scipum de stipite rara
 Arboris, ille pedum nodis atque ære micanti
 Formosum, hic calamos, peræmæ, arcumæ, pharetræmæ,
 Argutum ille feret (quod munus rarius) utrem,
 Nullusque omnino è numero haud donatus abibit.
 Sed quid latrat Hylax? age Tityre, præpete cursu
 Curre, moræ precium est, iam iam condetur in antro.
 Hic paulum cunctare, sequor pernice pedis vi:
 Aura fauet, tibi nulla salus, fera, nulla fugæ spes.

TIT.

GERVASII SEPINI

SALMVREI AD HENRICVM

BELLAIVM ÆGLOGA SEXTA.

Tityrus, Mopsus.

MOP.

TIT.

AMNE redis venator? ubi
iua Tityre præda?

Iudicio nostro vulpis fuit: un-
de repente

Prodit? ecquid Hylax blādire
reuersus inanis?

Vulpis ea ô Mopse, atque ex
illa rupe sinistra

Egressa ante diem quartum se-
mel hâc quoque fûgit

Me coram, dum nôster Hylax procul esset in umbra.

Iamq; ego captabam similis similisque tenenti,

Et si quid paulum spacij intermitteret asper

Campus (Hylaca & me impeduit) certe ipse tenerem,

Ni subito ingrediens antrum irrupisset apertum:

Hic nos currentes meta propiore sefellit.

Sed nihil illa dolis profecerit, eruam ab imis

Visceribus terra, nobisque parata voluptas

Delitet. intereà liceat mihi dicta Menalcæ

Percipere ore tuo, vitæq; agræstis honorem.

MOP.

Tityre vulpini ne sias immemor antri

Te precor, hoc hilarare queam oblectamine mentem:

Nunc agè longæui verba intercepta sequamur.

Hos

Hos lusus pleròsque (infit) narrantis ab ore
 Sit satis audiuisse: prius namque aequoris atros
 Fluctus, dum scēuit magis, enumerare licebit,
 Quàm complecti omnes, ita inundans agmen eorum est,
 Indulget quibus alternatis rustica pubes:
 Atque horum oblectat pura & sine labe voluptas:
 Nunc mandate animis, quæ quondam vera Palemon
 Effari solitus, maiore is laude colonum
 Maiori dignum censebat adorea honoris,
 Quod vitam cepisse animæ videatur, & ipsum
 (Mercatum veluti in celebrem) à caelestibus oris
 In mundum inductus, tantum ut cognoscere causas
 Rerum, sectariq̄ue animis vigilantibus unam
 Virtutem studeat, dum turpia commoda vilis
 Lucri aliū, dum famam aliū venantur inanem.

Hoc melius per vos discetis, si prius omnem
 Sectatorum aula vitam morēsque sinistros
 Expediam vobis (meaque id promissa reposcunt)
 Affectus quorum haud humiles, animique superbi
 Tantum vota solent indocta euincere plebis,
 Conifera quantum virgulta minora cupressi.
 Ecquid iò o pueri dulces perculsa stupore
 Mens etiam tenera imprudensque aduertit in illis,
 Quos nidi quondam versatus ephæbus in aula?
 Qui proceres qualēsue hac tempestate sequantur.
 Regia tecta, latet maturum etate Menalcam.
 Quippe ea iam dudum seposito rure quiescens
 Ingressus ne sum: ex illoque annosa senectus
 Sensim furtiuis sparsit mihi tempora canis,

Multúmque exhausit tenuato è corpore succum.
 Verùm animi sensus nullo stupefactus hebescit
 AEuo: pura acies mentis viger: atque suorum
 Actòrum memor, ipsa etiam modo lumine Lynceo
 Primores illos veteres agnoscere coram,
 Præsentémque statum rerum inspectare videtur.
 Immensum desiderium, infinita cupido est.

Hic famis vrentis rabie irritante subactus
 Seruit auariciæ, facti infectique reseruat
 Multa talenta auri, calatáque pondera magni
 Argenti in solidis pateris, largisque culullis
 Arte laboratis in viua hominúmque ferarúmque
 Ora, supercumulans aulaeis pectine docto
 Textis, circum ingens auectum Persidis orá
 Stripat ebur: necnon conchis educta marinis,
 Gemmisque Eois fabrefacta toreumate grato
 Pocula concludit tectis: omnisque supellex
 Rarior, omnis opum preciosa exquiritur illi
 Copia: uti Scyllæa procul circumrapit alius
 Spumofum ad sese pelagus, pronúmque sub amplis.
 Cum ratibus simul incurrentibus obruit antris.

Agricola haud vnquam indulgens affectibus illis,
 Haud vnquam vitam experiens tot rebus egere,
 Contentus modicis fortunis, diuitem gaza
 Agrestis fruitur: tenuique opulentus aceruo
 Irridet proceres inopes, secumque volutans
 Sæpe animo reputat: quamuis ille hauriat Istrum,
 Pactolúmque, Tagúmque voranti absorbeat ore
 Semper adhuc sitiet: congesto pauper in auro

Nunquam

Nunquam diues erit. quantum est quod desit auaro?
 Naturæque ideo facili indulgere magis me
 Addeceat, longis quam votis nectere longa
 Vota, modus quando nullus reperitur in illis.
 » Hæ sunt agricola ratæ opes, neque plenior ære
 » Arca locupletem facit, at finita voluntas.

Alter laudis amans cupidusque insignis honoris,
 Partis Marte suo famam illustrare trophæis
 Ardescit: bellique ideo tractare pericla,
 Et premere imperio fulgentes ære cohortes
 Querit. eo tandem suscepto munere lætis,
 Aut petit excidiis munitam hostilibus armis,
 Aut sibi commissam defendere niritur urbem,
 Aut campo æquato congressus comminus hosti,
 Densa ferit, crudoque urget metere agmina ferro,
 Si forsan decoret præsens victoria nomen.
 Ast plerumque illi cum largo sanguine surgit
 Gloria, confusaque ruens in stragis aceruum,
 (Tanta cupido rapit, stimulatque interrita mentem)
 Confoditur, vitæque decus non percipit emptum.

Agricola ô nati dulces haud inscius illam
 Laudem homini iusto veramque ratamque parari,
 Quam nullo virtus imbuta cruore reponit,
 (Cum cædes sola Astræam decedere terris
 Impulerit, rursumque deos petere alite penna)
 Illius puræ studiis incumbit, & inde
 A Eternum & solidum sperat sibi surgere honorem.
 Inde suæ stirpi iam pridem à patre relicta
 Stemmata sustentat pulchris variata figuris.

*Nec quicquam aggreditur magnum & molimine diro,
Sed placida tantum contentus pace quiescit.*

*Quanquam etiam plerisque modis sua nomina seruat
Vina, volensque potest traducere in ora nepotum.*

Idque ego tentavi, quanquam & ratione docebo.

Proceram pinum ramis iuuenilibus umbras

Latè pandentem elegi, vittaque coronans

Tempora Menalio diuo de more dicaui,

Hisce notis tereti mucrone in cortice ductis:

EX VOTO PANI SACRAVIT ET AERE MENALCAS.

Creditis ex illa nihil ad me denique fama

Venturum, & nostros quondam nescire minores?

Haud equidem reor, at si qua est præsaga mihi mens,

Nunquam Dodonæa illustrata ab Ioue Quercus,

Non Vitex Samia insignis, nec Olympica Oliua

Voce lyra cantata, nec Assyria inclyta Laurus

Antiquis celebres maiore in honore fuerunt,

Quàm mea pinus erit. florebit clarior ævo

Occulto, velut illa etiam modò nobile florent.

Non rabie Austrorum, non torti fulminis ira,

Non Borea vrenti sylua spoliabitur arbos:

Par Cyprica Platano, cuius de stipite nullus

Sponte fluens ramus magis ac magis usque virebit.

Cumq; illa in communi hominum versabitur ore,

Vltro etiam referente sequetur in ore, Menalcas:

Nunquid non modus is celebrandi nominis usu

Obuius, arripet vobis? multo agmine plures

Vt sileam, quibus ille volens potis esse superstes?

Iamq; alius cupiens omnino ambire fauorem

Principis,

Principis, ipsius penitus studet indulgere
 Immensis votis: omnes simul aduocat artes,
 Omnes blanditias, omnes risu sūque iocōsque
 Voce manūque ciet, quò possit gratus haberi.
 Nec sese in plures quōndam immutare figuras
 Visa Thetys, cum saeva modo vrsa, cruentāue tigris,
 Sū sue modò horrendus fieret, frendē sue leana,
 Infestū sue lupus, diuersa que monstra ferarum,
 Quam varias illi formas simulare necesse est,
 Si queat allectare voluptatem, geniūque
 Mulcere illecebris. solūmque vt copia inundans
 Manē salutantum totas interstrepat aedes:
 Vt propior lateri florentem equitare per urbem
 Cernatur, crebrōque hominum signetur ab ore.

Agricola edoctus quantū est aliena subire
 Iussa malum, arbitriūmque suā deponere mentis,
 Vt sese facilem ad quemuis accommodet vsū,
 Et iam iam varios nutus obseruet heriles,
 Libertate frui melius sibi ducit, & omnes
 Seruitij impositas collo indignatur habenas.
 Aspicit herbarum caules, virgultaque lenta
 Liberius sensim aërias erumpere in auras:
 Detrectare iuga intacta ceruice iuuenicum,
 Verberibusque lupis que nouis seruire negantem
 Acris equa pullum generosum, & si qua potest vis,
 Pernicem fugere abruptis praesepia vinclis:
 Et poterit cultor naturae obliuia tanta
 Natiui sensus potare, vt degener ultro
 Addicat sese imperiis iussisque superbis

Alterius? prius in fontes Tonie unda recurret,
 AEstatísque vices glacialis bruma subibit.
 Nec minus interea prudenti pectore voluit,
 Quàm facile est, sed enim quantò damnosius iras
 Principis irritare: nec ullos saepe videri
 Tam firmo iunctos animorum vinculo amores,
 Ut nulla inter eos plerúmque venire quærela
 Possit, & humanum varium & mutabile semper
 Ingenium: fluxósque ideo captare fauores
 Sponte fugit, censetque suos sine iudice mores,
 Atque magisterio vnus rationis inhaeret.

Ecquos vidi etiam nimias impendere curas,
 Ut niteant artus precioso vellere Serum?
 Et molle induti saturata murice palla
 Sidonio longè videantur fulgere in ostro?
 Hunc picto limbo circundat Ianthina lena,
 Illum Maeandro triplici, Phrighioque labore
 Texta chlamys vestit, quam fulgor plurimus auri
 Misti, & gemmarum rutilans discriminat ardor.

Agricola pueri gauisi, & sobria coniux,
 Atque etiam (si ius festi de more iubebit)
 Ipse colonus opes natura diuitis audent
 Vertere in ornantem cultum: nimbóque recentum
 Florum perfundunt frontémque, sinúmque, manúsque.
 Symphita cum violis, cúmque aternis amarantibus
 Ocyma, flósque rubens Vetonicus agmine largo
 Membra micant circum: & beneolentes naribus auras
 Inspirant. talisque insignis gratia forma
 Externa, hoc augusta magis mihi semper ab illa est,

Quo paret natura omni præstantior arte.

*Quæ magno non uenit, uti præciosa nitentum
Copia fucorum, verum passim obuia gemmat,
Et splendore vago in nostris ea fulgurat hortis.*

*Ecce alius fortasse urgente cupidine tactus
Largius effundendi auri, ampla palatia multo
Cemento, calcisque aggestis glutine saxis
Extruere incumbit, molémque attollere calo.*

*Vectari pelago Paria atque Caristhia mandat
Marmora, & extudi diuersas inde columnas.*

*Partitúsque opus in breuiore ordine certo
Æquatas sedes, picturæ lumine vestit,
Auratisque linit laquearia lenia crustis.*

*Haud modus in luxu est: tanta ornamenta decòris
Comparat in noua tecta, auido quæ dente vorabit
(Ut solet omnia nostra) æui longinqua vetustas.*

*Agricola haud ignarus cum neque semine cretum
Geryonis, neque se Lernæo, ut corpore multo,
Et turba capitum fœcunda implere domorum
Plura queant spacia, vnius sibi culmina villæ
Erigit, ut pluuias, ventosque æstúsque niuésque
Aeriámque intemperiem vitare facultas
Certa sit. hacque casa sola contentus abundè
Naturæ facit ipse satis. quin sæpius antro
Degit in exeso, ut si quæ vestigia restant
Pastorum veterum summè obseruata sequatur,
Naturámque colat purè & nullius egentem.*

*Tanto autem magis atque magis misera aula videtur,
Quòd leuitas fortune in ea dominetur, & huius*

Hæc sub Lu
dou. 11. &
Carol. 8. fa-

cilè nouit:
quo tēpore
tonfores &
generales
(quos vo-
cant) regni
negotia ad-
ministrarūt.

In regno nunquam versaris ô inclyta virtus:

Quandoquidem plerumque vrgens prosternere dignos,

Indignos ad purpureos extollit honores,

Magnisque imperiis præponit & urbibus altis.

Atque ubi vana suis ludibria fecerit auris,

Mox aut præcipites sublimi à culmine vertit,

Aut certò premit exitio vitæque ruina.

Qualis & equoreas turbans violentior undas

Ira Noti, ut pelago incubuit, mage vela triremis

Passa ferit, largæque oppugnat transtra carinae

Vi salis, interea parcens propiora legenti

Littora cymbæ humili: quale actum fulmen ab æthra

Crebrius aut montem aut quercus capita alta ferentes

Obruit, intactas demissa in valle myricas.

Præteriens: talis vergenti pondere victa

Subsicens Fortuna sibi (quæ tanta libido est:)

Sapius in populi rectores sauit, & audet

Nonnunquam propriis ipsos detrudere regnis.

Atque frequens nobis, ut vera exempla, solebat

Romanos regnatores proferre Palæmon.

Ecquem non diro Rhamnusia funere mersit?

Hunc crudum exhausit non vno vulnere ferrum:

Hunc indulgentem genio, vinoque fluentem

Furtivæ insidiæ rapuere haustusque veneni:

Ille gravi somno & caligine noctis opacæ

Pressus adhuc, Erebi æternas descendit ad umbras:

Ille ortis Phœbi radiis vigilansque vidensque

Ingemuit rapier sibi dulcia lumina celi:

Quidam per pectus gladio violenter ad actò

Ut fugerent odium & lethum crudele suorum,
 Festinam voluere sibi conciscere mortem.
 Quot torti crura in stringentis compedis are
 Supremum clausere diem? quot sponte tulerunt
 Semper in exilio priuati more latere?
 Certè equidem diuis debemus soluere grates,
 Quod nostri reges Galli uirtutis amore
 Clari, seruatiq; suis tot cladibus istis
 Haud pateant: sed enim cogit miseranda potestas
 Non minùs inuigilare malis, passimq; per omnes
 Gentes innumeris una est obiecta periclis.

Agricola ô pueri dulces ut munera nulla
 Fortuna preciosa capit, nec honoribus ullis
 Insignitur, ita insultus irasq; minasq;e
 Illius planè aspernatur. nulla satelles
 Arma tenens stipat latus: ac formidine lethi
 Nulla, annos longos perducit ad usque senilem
 Caniciem: & demum vita satur, atque suorum
 Natorum manibus morientia lumina clausus,
 Expirat lenè, & tumulo succedit auorum.
 Idcirco omnino felix censendus agrestis
 Conditione sua est, qui mentem appellat ad unam
 Virtutem, in qua omnis vita inclinata recumbit:
 Praesidioq; huius pura & sine labe, tenorem
 Seruans, sponte sua, non vincolo, aut legibus ullis
 Turpia declinans, sectatur honesta: nec unquam
 Irrumpunt scelera in congestum cespere culmen.
 Ecquid enim? rurisne olim fuit ille colonus,
 Qui casos natos mensis immitibus escam

Apponens patri, solem decedere terris
 Impulit? an qui ipsum genitorem funere acerbo
 Multauit? matricque sua sacris Hymeneis
 Coniunctus diros amplexus nocte petiuit?
 Num fratres? qui vulneribus per mutua fixis
 Concessere umbra nec amica in tristia Auerni
 Antra? aut qui fictis mentiti fulminis alis,
 Et ponte arato tortas per nubila flammæ
 Ab Ioue, & horrifoni referens vaga murmura celi,
 Thurea dona sibi & diuûm quæsuiuit honores?
 Nam quæ germani discerpfit membra, suamque
 Progeniem teneram confodit in ore parentis,
 Arte potens magica nequicquam nata colono
 Patre, nec ipsa quidem fuit vnquam fœmina agrestis.
 Et quæ (more fera) suscepto semine tauri
 Fouit in opprobrium natura atque edidit aluo
 Semibouem infantem, & quæ perdita amoribus hostis
 Prodidit Alchatoën fatali crine reciso,
 Et quæ olim furia insignis Lacedæmona linquens
 Europam atque Asiam concurrere comminus armis
 Impulit, haud vnquam ruris coluere labores,
 Nullæque ipsarum agricolis nupsere maritis.
 Quique etiam cassi præsentis lumine, in umbris
 Tartareis saxum ingenti modò mole reuoluunt,
 Et mediis in aquis sitiunt, radiis que rotarum
 Pendentes celeri rapiuntur turbine circum,
 Et vacuas replent urnas, & caute sedentes
 Præduris vincti manicis iam denique mentis
 Errorem agnoscunt & amara voce fatentur,

*Haud unquam pauere greges, rurisſue coloni
Traduxere ſuam paruo ſub culmine vitam.*

*Hæ res ô chari iuuenes mihi ſæpe feribant
Offenſos oculos, nec erat vitare facultas.
Quare ego non longum ingrata verſatus in aula,
Sponte mea cedens, precibus monitiſque parentis
Ipſe ad culturam agrorum conuertere ruruſum
Cœpi animum: fatiſque in ea irretitus amicis
Hactenus in longa & tranquilla pace quieui.
Tantumque ex illo mirari grandia cuncta
Dedidici, ut malim penitus modò contemplari,
Qualis apum cura eſt, quali moderamine regnum
Seruant, ſeu ponant fundamina prima fauorum,
Siue thimo mella excudant, fœtũſue minores
Educant, ſeu bella in fucos agmine denſo,
Aut alium in regem committant: omniãque edunt
Signa ab eis partem diuinæ mentis haberi:
Quam proceres omnes auròque oſtròque decorus
Aſpicere. Atque olim multi trabeãque tiarãque
Agricola ornati altas regnauere per vrbes.
Cumque vrgentur ſubitis grauibusque ruinis
Reſ populi, fuit antiquis moſ utilis uſu
A ſtiua à raſtris conſeſtim accerſere reges:
Qui virtute ſua cum longè ſinibus hoſte
Pulſo, vel patriam longa obſidione leuarunt,
Vel ſponte in primas leges & priſtina iura
A ſqualore omni retulerunt, ilico honore
Imperij abiecto, poſitaque è fronte corona
Ad plauſtrum, ad trabeam, & ruris rediere labores:*

Exemploque suo confirmauere nepotes,
 Ut præ regali vitam sequerentur agrestem.

Quare agite ô dulces nati indulgere iuuabit
 Pascendo pecori, armentoque impendere curas,
 Si prius admoneam quanta dulcedine amoris,
 Quoque fauore olim diuûmque hominûmque benignus
 Rector Idumæos pastores fouit, amicis
 Affatus verbis, coramque in lumine visus.
 Fulget eis plenum calum, neque in agmine plures
 Nocte micant stellæ. verum indulgentia honosque
 Maior adhuc concessa ouium custodibus ollis,
 Qui quondam in terras delapsum numen ab astris,
 Aeterni patris natum (ut Curetes) in antro
 Primi aspexerunt, primi coluere, caputque
 Ornati circum ramis viridantis oliuæ,
 Cum variis donis, varia resonante cicuta
 Indixere sacris primi sancta orgia cunis.

Hæc super agresti vita, cum vota precésque
 Urgerent vestra, meque ocia festa monerent.

III. Ecquid Mopse oro, satis vnquam insignis honoris,
 Quas dignas laudes, atque ornamenta perennis
 Fama augusta satis valeam conferre Menalce?
 Qui nostra sortis decus illustrauit, & omnes
 Censuit ingenij diuini intendere vires
 In tali sermone, equidem vix credere possim
 Pastores veteres olim uberiore loquutos
 Eloquio, ac tantum ruris celebrasse colonos.
 Et tu digne etiam vates, qui diuite vena,
 Et dulci ore mihi voluisti longa referre

Dicta senis, quæ dona feres? quæ premia Musa
 Debita? qualis ea est? ex qua purissima mella
 Stillant, nostrasque illeuerunt molliter aures!
 Saltem formosum hunc utrem (cantoris Amynthæ
 Munus) Mopse velis tibi me donare merenti.
 Id precium musa exposcit, quæ carmina in ore
 Usque tuo infundens, modulari voce canora
 Gestit & imparibus nobis ea ludere auenis.

Dona tua haud equidem aspernari Tityre fas est,
 Muneris & vultus ea gratia, siccine cantus
 Non expectata digni mercede videntur?
 Certè equidem faciam molli retinente per auras
 Intorto ramo pinu dependeat illa,
 Quam retuli nostrum Pani sacrasse Menalcam,
 Ut possint venturi omnes nouisse minores,
 Salmurum florere suis pastoribus olim:
 Cui tabula his verbis picta appendebit inherens:

MOP.

ARGVTVM MOPSVS PASTOR SALMVREVS VTREM
 CARMINIBVS MERITVM VOTVM IMMORTALE DICA
 PANTEGEAE TIBI, DIVINO NVMINE CUIVS (VIT
 SPERAT VICTVRAM DIVTVRNA IN SECVLA MVSAM.

Mopse velim credas, omnino herere Menalce
 Dicta meæ menti, repetitaque in ordine ad vnguem
 Ritè memor cuncta ediscam, & pascentibus aruis
 Armentis gregibusque meis resonante cicuta
 Sæpe canam. interea si iam compellere censes
 Omne pecus sub tecta, licet: nam graminis huius,
 Dum loquerere, satis depastum est dente virorem.
 Aspice, uti latas non amplius appetit herbas.

TIT.

Cogere tempus erit, quid enim faceremus in agris?

MOP.

*Ite domum (quia iam saturæ) pecudésque, meique
O lepidi & molles hædi: ac nos inter eundem
Tityre cantemus, via non ita lædet euntes.*

FINIS.

Hen. Nonius lectori, S.

N hac ægloga Sepinus epicediũ canit eiusdem Henrici Bellaij, primi in tota Bellaiorum familia, & Torodori reguli iunioris: cuius immaturam mortẽ quã impotenter ferat vix dici aut credi potest, cum potissimum à teneris (quod aiunt) vnguiculis eum instituẽdum suscepisset. Ne autem iniuria temporis,

Et seculorum liuida edacitas

tam nobilis atque egregij adolefcẽtuli memoriam labefactet, qui & in variis bonarum artium studiis pro ætate iam non mediocriter excellebat, neue etiam lector amice ignores, quisnam sit Alexis noster, his paucis te admonere volui.

Vixit an. xiiii. men. ii. di. xxi.

Obiit. iiii. cal. Decem. m. d. xxxxxxiii.

ALEXIS

GERVASII SEPINI

SALMVREI, ÆGLOGA SEPTIMA

DAMOETAS ET CORYDON

pastores.

DAMOETA ecquid agit Mo- COR.

psus? quem more ferarum

Nuper ego obstupui sylvarum
habitare latebras:Tantum hominum est odium,
tam cætus effugit omnes. DAM.Verum equidem Corydon:
nihilôque a morte recentiHeu pueri insignis, Mopsôque
hac luce serena

Dilecti magis oblectari visus amico est,

Præterquam lachrymis & funereis lamentis.

COR.

Usque adeone mori formosa repente, rapique

Ad superos diuûmi semper fuit æqua voluntas?

Eia agè Damoeta, si quas meminisse querelas

Possis (nam sylvas illum rupesque, ferasque

Planctibus emoluisse ferunt) memorare roganti

Ipse velis: dum grata refundit lumina Phæbus;

Dum pecus omne herbâs tondet, dum molle sedemus.

DAM.

O Corydon si solum inter fruticeta iacentem,

(Qualiter obseruans taciti vestigia amici

Per syluam hîc sæpe offendo furtiuûs & illic)

Atque effundentem tales ad sydera questus

Cum largo fluuio lachrymarum haurire ualeres?
 Ergo (ait) aut decor ille tui rosei oris Alexi,
 Quonympha illaqueata frequens pudibunda calebat,
 Suspiransque tuos etiamnum ardebat amores:
 Aut tuus ille lepos distillans flumine dulci
 Escatebris linguæ Hyblæis: ergo illa tuarum
 Lumina virtutum, quarum fulgore tenebra
 Nostra, ut stellarum, longè radiare solebant:
 Ergo in te studiosus amor, sed & illa sororum
 Aonidum in mortem toties iactata potestas.
 Nequicquam te te crudeli à morte redemit,
 Nec potuit: cum uita esset tua dignior ætas.
 Iamque ipso confodit atrox tua pectora telo,
 Quo vilem quemuis mortalem, & labibus atris
 Squalentem vel ubique ferit. quid numina diuûm
 Supplicibus uotis, sacro & dignamur honore?
 Congestas ecquid prunas accendimus aris,
 Intactisque in eis gregibus cum thure litamus,
 Si turpis pulchrique, inhonesti semper honestique
 Æqua & conditio & merces in morte uidetur?
 Si quæ Titanas genuerunt viscera terra,
 Sacrilegoque horum sunt olim imbuta cruore,
 Sanguineos Hyacinthe tuos, & Adoni biberunt
 Corpore stillantes rores: depastaque Daphnim,
 Narcissumque, meum absumpserunt nuper Alexim.
 An toti morimur: nostroque efflatus ab ore
 Spiritus in tenues nebulas atque aëra cedit?
 Supremeque animæ uiuit pars nulla superstes?
 Quid? dubitas dolor æternis regere omnia ab alto

Imperiis sanctum numen, quod talia curet?
 Ast nunquam vultum aspiciam, luménque iuuenta
 Purpureum: dulcíque tuo sermone per omnem
 Vitam infælicem, quàm longa, carere necesse est.
 O dolor acré vrens, nec voce effabilis ulli!
 O gemitus grauis! & nulli intellecta deorum
 Vota precésque meę, tibíne indulgere tot annos
 Latet eram? mihi cura fuit tam magna salutis
 Usque tuæ? mentémque à primis siccine cunis
 Tam vigili & dulci studio fallente laborem
 Contendi excolere effingens? ut terminus aui
 Angustus nobis tantùm concederet unà
 Ordiri primos vitæ huius labilis annos?
 Deficiunt animi, penitúsque effæta labascit
 Lingua, omnisque etiam pressis in faucibus hærens
 Languescit mihi vox euanida, cum tot in una
 Morte tua, puer alme, meæ mala vulnere mentis,
 Totque meos cupio ardentem aperire dolores.
 Ut riui plures diuersis fontibus orti,
 Coniunctis alueis cœuantes undique in unum
 Vndosum complent flumen, quod viribus auctis
 Sensim, liberiusque ruens cum murmure vasto
 Forsitan haud uno descendat in æquora cornu:
 Non aliter damna haud leuium infinita bonorum,
 Viuentem quæ me tecum indubitata manebant:
 Atque infælicis permulta incommoda vitæ,
 Quis tua me miserum pastorem absentia seruat
 Amplius obiectum, tantum in me auxere dolorem,
 Ut vi æstúque suo, cum magnóque impete rumpat

Curarum in pelagus: vastæque voraginis antris
 Obrutus & rapidis pariter membra obruat undis.
 Nam mater nati expectans reditumque ratemque,
 Qua sulcat fortè Ionium, Lybicumque profundum,
 Raras dum merces patrias aduectat in oras:
 Si gemit absentem, & præscripto à tempore paulo
 Tardantem magis: omnino si flere voluntas,
 Nullaque continui recipit solatia luctus,
 Donec vela videns intrare fluentia portum,
 Securum pelagi amplexatur denique natum:
 Ecquid Alexi meam mentem mordere dolorum?
 Qui singultire erumpentes pectore questus?
 Quæque mea lachryma debent undare scatebris
 Frontis inexhaustæ? cui planè nulla relicta est
 Spes reditusque tui præsentiaque ora videndi.
 Nam te, chære puer, nati amplectebam amore,
 Dulce fouens: nullaque unquam tua sedula nutrix
 Tanta mollicie, tantis te educere curis
 Incubuit, quantis ego. cuius sæpe tenellus
 Ipse sinum perfudisti, manibusque gemellis
 (More hederæ vitisque) premens inuenilia colla,
 Semper in ore meo sermonisque ubere (quale est).
 Melle quieuisti. si quos decerpere flores
 Suaue renidentes, si quicquam ex arbore fructus
 Nobilis eligere, aut cum cæca fraude volucrem
 Argutam, aut tenerum præstanti corpore cygnum,
 Implumesque auium fœtus, nidusque calentes
 Furari poteram, absentem tibi sponte dicabam.
 Hac ego multifori donabo fistula Alexim:

Hicq;

Hicque recens lusus, cum paulum adoleuerit atas,
 Difficili arte placens uni innotescet Alexi.
 Nunc autem o qua res te decedente dolorem
 Exhilarare valent? qui cum arripere molesta,
 Quo sine grata omnis summè est ingrata voluptas.
 O cælum, o terra, o syluæ, o flumina, & aura,
 Vitales Zephirorum aura, si pectine chordas
 Vocales feriens cithara, in numeris que modis que
 Flebilibus vobis lachrymas largo imbri pluentes
 Plerumque expressi, nunc altè vulnere adacto,
 Cum mucro infixus mihi iam sub corde repestit,
 Maiores quidni lachrymarum effunditis amnes?
 Vestrum ornamentum, vestra efflorebat & omnis
 Gloria, vester honosque, leporsque & gratia Alexis.
 Quo moriente, auctis merito fluat imbribus aer,
 Lugeat & cæca obductum caligine cælum.
 Tellus pictura florum latique viroris
 Excuta, æternos Boreæ, velut orba, rigores
 Iure amet, atque hyemis scalores induat hirtos.
 Haud unquam vireant syluæ, vrentesque per æstus
 Sufficiant nullas pecori & pastoribus umbras.
 Turbatæque ruens fronte aluens omnis in altum
 Tristes & raucos gemitus immurmuret undis:
 Cum Zephiri interea violentis aquora vertant
 Turbinibus, rumpantque atros in littora fluctus.
 Cui fulges Titan? cui noctis Luna tenebras
 Accendis? vestra illa micantis lucis imago
 Irradians extincta perit: luménque serenum
 Inuisum Mopso est: nocturnis vsque latebit

*Ipse magis, prolés veluti Minéia, in umbris:
In longumque trahens lugubri voce querelas,
Ut bubo, ferale canet mortalibus omen.*

*Diuini periere mihi solatia ruris:
Atque meæ pecudes nullo custode relicta
In campis ultro, tondendas ilicet herbas
Exquirant, vel præda lupis: ita conuenit illis
Confecto pastore etiam concedere morti.*

COR. *Ut tepidis Dameta Austris perflantibus auras
Sponte niues tabent in aquas, curruntque recentes
Riuus, sic oculis lachrymæ vident agmine quali
Distillant mihi? mox ut nostras contigit aures
Hic suspirantis tam sauus pectoris æstus?*

DAM. *Nuper ego ô Corydon vidi sensiq; coronam
Nympharum Dryadum tersisse madentia fletu
Lumina, suppressis singultibus indulgentem:
Cum tales questus (queis respondebat ab antris
Vicinis Echo) violento rumperet ore:
Chære puer, puer alme, olim meâ maxima cura,
Multa gemens tuus ecce vocat te Mopsus Alexi.
Audin' Alexi meos planctus? an verbero inanes
Auras incassum feriens vaga nubila voce?
Quocunque aspectum voluo circum, omnia fletum
(Dum te sepe in eis presentem ante ora reducant)
Ingeminant magis atque magis: vallesque lacusque,
Collésque, agri, amnes, fontésque, hortique, domusque:
Præcipuè hac sylua, in qua sub beneolentibus umbris
Pieridum secreta manus choreisq; iocisq;
Sape vacans, fonit me coram in pectore molli*

Téque

Téque, tuámque comam (libans prius oscula ab ore)
 Circùm hedera ornauit raris variante corimbis:
 Pollicita è lauri textam tibi fronde coronam,
 Si memori studio recolens exempla tuorum
 Arderes sacros Musarum semper honores.
 Nunc errabunda huc illuc sine more sine ullo
 Corporis ornatu, sub flore atatis aluminum
 Funere crudeli raptum plangunt ululantes.
 Sentin' Alexi meum agrescentem in mente dolorem?
 An talis forte est, ut fictus possit haberi?
 Sed iamque ipse mea peperit dispendia vitæ:
 Fata minans, nisi pascentes Carnutibus oris
 Pastores, me me dignati inuisere morbo
 Correptum, qua parte ligat iunctura lacerati
 Ossa, cecidissent salientem sanguine venam:
 Grassantémque ignem haustis ore salubribus herbis
 In venis sensim extinxissent, ilicet illa
 Febris quam sælix! si me (vitæque viæque
 Finita) mittens super atheris alta, fuisset
 Causa tuis iterum potiundi amplexibus arctis.
 Quanquam etiam occurrente meo mihi semper Alexi,
 Pallor in ore modò est, & plurima mortis imago.
 Sempérque egregias animi reor Hippodamiam,
 Euadnemque, omnesque olim quibus ira doloris.
 Eripuit vitam, ereptis sibi morte maritis
 Pignoribusque aliis dilectis, cum mihi verò
 Se species habitusque tui morientis ad ora
 Fertque refertque frequens, cum lumina molle reuersa
 Ad superos, & te languentem nobilis instar

Floris nunc primùm demessi pollicis ungue,
 Et me collapsum pondus cervicis honesta
 Sustantantem, & ab ore tuo spirante supremos
 Singultus animas supremas ore legentem,
 Et demum oscula contemplor mollissima meme
 Frigidulis insipientem sine sine labellis:
 Heu, quid enim? heu furis incensus agorūque, ferorūque
 Victus iō stimulis Athamantis in obuia primum
 Ora mihi: videor mutari urgente dolore
 In rabidūmque canem, dentemque in vulnere passim
 Exercere: faces geminae crepitante sonore
 Ardentem inflammant fumoso lumine sylvam.
 Ecquid adhuc miseram mentem reuocatis inanes
 O lachrymæ: ô dulces mihi, gazisquē omnibus aureis,
 Unguentisquē Arabum, gemmisquē, ostrōque rubenti
 Prælatæ exuuia: quas lectas undique in arca
 Asseruo sacris etiam preciosius ipsis:
 Cūmque iuuat sensim eductas proferre sub auras,
 Solus ego aspecto venerans, paulūmque moratus,
 Erumpentum oculis lachrymarum flumine largo
 Perfundo, unde etiam tota plerūmque madescunt:
 Mox ab eis sugens mage dulcior rore Matino
 Oscula inexpletūm delibo, iterūmque repostas
 Ordine sub custode sera, velut antè, recondo:
 Ut maneant æterna mei monimenta doloris,
 Testenturquē meos, supremum pignus, amores.

COR.

Certè equidem hi quæstus non solum flectere Nymphas
 In planctum, sed parcam etiam mollire valerent.
 Si quis & auditos facundus Athlantijs ales

Sub

*Sub manes imos ad nentes pensa sorores
Optasset perferre, equidem nunc integer aui
Floreret puer ipse fruens dulci aëris aura:
Atque suo Mopsus, nos te potiremur Alexi.*

*Crede mihi Corydon fufis hifce ore querelis,
Ni subito accurrens preffiffem in terga iacentem,
Atque coëgiffem fylua decedere amicum
Nolentem, Nioben referens vrente dolore,
Et Nioben saxi iamiamque rigore referret
Mopsus, eo est animo, femper fuffirat Alexim.*

DAM.

*Eia agè Dameta, fi quos meminiffe valebis
Quæftus præterà, mihi ne memorare recufes.*

COR.

*Accipe & hos Corydo. Neque enim enartare necesse est
Omnes, nec poffum. falfem fi noctis in umbris
(Aiebat) mihi vita leuis, tenuifque figura
Ipfe appareres: fi candida brachia collo
Infertare, manúmque meę cõiungere dextræ,
Et notas olim quandóque expromere voces
Dignareris, imaginibusque eludere notis.
Namque meis monitis tali tibi vita tenore eft
Traducta à teneris, vt te modò Tartarus ingens
Non habeat, neque præduris adamante catenis
Vinctus, ferratæque inclufus carcere turris
Egrefsu pellare à Dira liminis atri
Cuftrade armata fæuis ftridentibus hydris.
Sublatus fed enim in cælum fublimibus alis
Virtutis, metire admirans fydera mundi,
Sub pedibusque tuis nubes terrâfque fretúmque
Defpicias. an quondam valuit Phylaccius hæros*

DAM.

Coniugis amplexus petere? Halcionæque iacenti
 Nuncia naufragij valuit Ceycis imago
 Esse? suumque etiam resequuta est Orphea ab imis
 Manibus Euridice? & tu lente morator Alexi,
 Cui nulla, ut venias, cymba est superanda, nec ulli
 Traiiciendi amnes, ad me descendere tantum
 Non potes? ô saltem mihi significare roganti
 Ipse velis, sensum nobis à morte manere,
 Téque meos gemitus viuentis acumine mentis
 Exhaurire: etenim sola hæc sententia causa est,
 Quod proferre velim infælicis tempora vite
 Longius, & nullis unquam exhilarare dolorem
 Laticius quæro, nec fas, sed procius artus
 Terrenos fugere, atque volare per etheris auras
 Ad te, chare puer, cum qui labentibus undis
 Fluminis, & sacras flammis adolentibus aras
 Lustratos geminos heroas in ordine diuum
 Sidere indigetes iussit, mortale quod in me est
 Purgatum abluerit. num planè extinguitur omnis
 Ardor amicitia in præsentis lumine castis
 Mentibus? aut gemini rediuiui à tristibus umbris
 Tindarida usque suum immortalem viuere amorem
 Mortibus alternis frustra signare videntur?
 Hac si vera mihi (ut sunt) testareris Alexi
 Quandoque in somnis apparens, claraque frontis
 Sydera, pallentésque genas de more, comiamque
 Flauentem, atque rosas (non me deceperit error)
 Sparsa labella mihi ante oculos antè ora referres:
 Certè equidem turbati animi sauasque procellas,
 Feruentésque

Feruentēſque æſtus multum ſedare valer es.
 Nunc autem ut mæret fraterna morte iuuenſus,
 Vt turtur viduus gemit amiſſis Hymenæis,
 Vtque dolet philomela ſuis ex arbore amata
 Pignoribus raptis, ſic mæſtis ſletibus arua
 Imbuo, & ætherias perſtringo queſtibus auras.
 Qualis cerua ſuum quærit vel bucula fætum,
 Quos ieiuna famas penitus depaſta luporum eſt:
 Perluſtrant ſyluas oculis, campōſque peragrant
 Graminis oblita, oblitę requieſcere ſera
 Noctē, ubi nequiquam offendunt, atque irritus omnis
 Curſus, inexpletis mugitibus aëra complent:
 Haus ſecus ipſe tui deſiderij incitus æſtro
 Paſſim te exquirens, nullis mihi denique in oris
 Inuentum inclamo terræque vndiſque poliſque
 Alto cum gemitu: neque mentem oblata voluptas
 Vlla ſubit, quam dum video mædere dolore
 Cuncta meo, longiſque ululatibus antra ferire.
 Lugent te pecudes, plangunt tua funera Alexi
 Armenta, amnis aquas nolunt libare capellæ:
 Fletque etiam (res mira) tuum genus acre luporum
 Interitum, montēſque feri lugubria fundunt
 Reſponſa, ac ſyluæ umbroſæ tua ſola loquuntur
 Nomina. paſtorum reſonant ſuſpiria acerbis
 Lamentis confuſa, nec eſt modus ullus in illis.
 Conuenere omnes ad me magis omnibus egrum:
 Vtque meos poſſint aliquantum extergere ſletus,
 Eſt nimium fælîx (aiunt) nimumque beatus,
 Quem iam nullius Martis rabiēſque furor que

Communis violare potest: neque fallere inanes
 Purpureæ Fortune importuniqué fauores.
 Nulli iam casus, discrimina nulla salutis,
 Iactura nulla florentis semper honoris
 Contingent puero: imbutusque á mollibus annis
 Moribus egregiis candorem mentis honestæ
 Haud vlla omnino macula incestauit Alexis:
 Noticiáque deum plenus vel morte sub ipsa
 Diuinum numen non cassa in vota vocauit:
 Ecquid prætereà? cum iam mordacibus vri
 Curis inciperet cessit vitalibus auris.
 Hæc & plura alia ingeminant solamina amico
 Pastores, sed non voces tractabilis vllas
 Percipio, surdusque mihi dolor obstruit aures.
 Olli etiam paribus studiis sensere merenti
 Sacra tibi facere, & tumulum exornare quotannis
 Lauróque & quercu & vittis è fronde virenti
 Albæ hedera; intextis: plenisque ab ouilibus agno
 Et vitulo super occisis, de more pluentem
 Offerre in patera superis cum lacte cruorem:
 Utque tui melius possint meminisse nepotes,
 Perfectis sacris, vario certamine letos
 Hoc ipso celebrare die de nomine ludos.
 Esto: illi merita virtuti præmia digna
 Persoluent: optemque etiam, dum lumine claró
 Titan accendet tenebras, dum Luna resumens
 Lucem à lampade fratris erit mutabilis ore,
 Dumque tepore almi Veris noua cuncta virescent,
 Semp er ubique tuum noménque decusque manere

Egregium,

Egregium, illustre, & seclis venerabile seris:
 Ast meus haud ideo sedabitur ardor amoris,
 Aut dolor egrescens magis ac magis in tua Alexi
 Morte, mihi praesente nimis: quae sola docere
 Me valet, humanis quænam fiducia rebus,
 Quamque sit exilis vita in mortalibus agris.
 Sed tempus Corydon Mopsi finire querelas,
 Et fletus: quorum summa est, si forte requiras:
 Omnes spes miseri pastoris & omnia vota
 Sidebant uno in puero, dum vita manebat,
 Ipse immaturi lethi modò turbine raptus
 Spes & vota sui Mopsi non sponte fefellit:
 Abstulit & secum sanctæ facis igne calentes
 A cunis primis animæ communis amores.

Hic finis flendi Dameta, ut velle videris,
 Quando etiam lachrymis largis mihi lumina torpent
 Hausta: sed unum oro, num possim inuisere tecum
 Pastorem tali percussum vulnere mentis,
 Ut cætus fugiens solatia cuncta recuset?
 Tu solus, tibi sensa animi, tibi credere curas,
 Sed tamen & socio debemus adesse dolenti.

COR.

Certè equidem Corydon: ubi Titan crastinus ortus
 Extulerit, pariter Mopsum visemus, & olli
 Tristicis releuare animum conabimur atris.
 Intereà quia iam collectis nubibus imber
 Imminet aut grando forsan spirantibus auris
 Frigidulis, subito in caulas armenta gregesque
 Cogere nunquid erit melius? nulla ilicet umbra est.

DAM.

COR. *Nulla etiam, si sit, pellat vim grandinis umbra:
Surgamus, iam sponte fugit pecus ocus imbrem.*

FINIS.

Errata sic corrigito.

Pagina 7. versu 11. angustos lege angustos. Pag. 19. ver. 25. laborat lege laborat. Pag. 25. ver. 14. loquo leg. loquor. Pag. 32. vers. 14. templis leg. templi. Pag. 43. ver. 9. fors densa leg. prædensa. Pag. 48. ver. 25. sensu leg. censu. Pag. 75. vers. 27. labruscam leg. labrusca. Pag. 77. ver. 15. forsam leg. forsan. Pag. 94. ver. 16. tanta leg. tanta. Pa. 97. ver. 21. vrgentur leg. vrgentur.

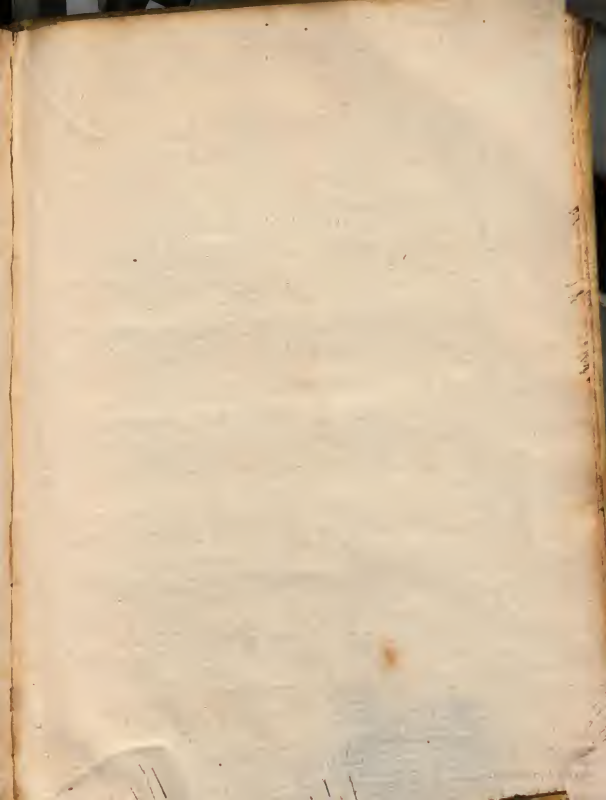

L S.

SI QUID GRAVIUS DEPREHEN-
DAS, QVAM PASTORIVM SER-
MONEM DECEAT NEC PROBA-
BIS, SCITO PASTORES ANDINOS
MAXIME SALMVREOS A PALOE-
MONIB, ET MENALCIS EDOCE-
RI: QVI NON ARBVSTA SOLVM
ET HVMILES MYRICAS SED PAV-
LO MAIORA PERSECVTI SYLVAS
ETIAM CANERE SCIANT. BONI
CONSVLE ET VALE.

ST QVAD CRAVIA BETHEN
DAS 2 KAN FADIVIM 211
MORRE 10
BIR 10
MANN 2
HOMI ET
IN
IN
ETIAM
COMITE BT VIL

21.